

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز شنبه (۲۷) اردیبهشت ماه ۲۵۳۶ شاهنشاهی

- فهرست مطالب :
- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
  - ۲- بیانات قبل از دستور آقایان : محمد پارسا - ابوالحسن عاملی - محمد رضا کبیری - کاسمی - شهباز شهبازی - تیمسار سرتیپ بیات - مظهری
  - ۳- تصویب صورتنجلسه های روز یکشنبه هجدهم و شنبه بیستم اردیبهشت ماه ۲۵۳۶.
  - ۴- تقدیم سؤال بوسیله آقای مظهری (از دولت)
  - ۵- تقدیم سؤال بوسیله آقای دکتر شیروانی از وزارت بهداشت و بهزیستی.
  - ۶- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری راجع به شورای داوری.
  - ۷- طرح سؤال آقای بنی احمد از وزارت آموزش و پرورش و ارجاع آن به کمیسیون رسیدگی به سؤالات.
  - ۸- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده - ختم جلسه.

مجلس ساعت نه صبح برباست آقای عبدالله ریاضی تشکیل شد

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.
(شرح زیرخوانده شد)
- آقایان : اخبازی - اخلاق پور - اردلان - اسحقی - اسفندیاری - اسکویی - اشرفی - دکتر اعتمادی - جهان شاه افشار - سیف الله افشار - الداعی - باقری - دکتر برومند - بزرگ زاده - بهنیا - پزشکپور - بیروزاده - دکتر تجدد - تقوی لاریجانی - تولایی زاده - جباری - جلاجور - حیدری - خزیمه - دکتر خطیبی - خورشید - خلیل زاده - دهقان - ذوالفقاری - رامید - رئیس - اردکانی - دکتر رفعت - زرگرزاده - سترک درمشوری - دکتر ستوده - سعادت قدس نیا - دکتر سعید - کریم - حسن سعیدی - سلیمانی سواد کوهی - سیدی - سید کلال - شادلو - دکتر شیروانی - صائب - ظفری - دکتر قزوین - قاضی - قدیمی - قرانی - قراچورلو
- فریسی - کاسمی - کاشفی - کریم کاظمی - کبیری - کسرائی - لیوانی - مافی - مظهری - معتمدی - معززی - معینی جاغروند - میر عرب - نظمی - نواب صفا نوری اسفندیاری - واحدی - وزیر - یاسینی - جعفری - تژده - بانوان : افشار جعفری - برومند - جهانبانی - سلیمی - صنع - ضرابی - عدیلی - نائینی طباطبائی - ۲- بیانات قبل از دستور آقایان : محمد پارسا - ابوالحسن عاملی - محمد رضا کبیری - کاسمی - شهبازی - تیمسار سرتیپ بیات - مظهری .
- رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای پارسا تشریف بیاورید .
محمد پارسا - بنام خداوند متعال و بنام نامی شاهنشاه آریامهر . جناب آقای رئیس . خانمها ، آقایان همکاران ارجمند ، با شگاه هوایمانی شاهنشاهی تحت

ریاست عالی شاهنشاهی آریامهر و نیابت عالی آن با و الاحضرت شاهپور غلامرضا بهلوی است این باشگاه در تهران و مرکز چند استان شعباتی دارد که برای گسترش فن جوانوردی بین جوانان برنامه‌های جالبی اجرا می‌نماید (صحیح است) مدیرعامل این باشگاه با تیمسار سرلشکر زفعت می‌باشد که از اسراران علاقمندی است که از این طریق در راه هدایت جوانان و پرورش استعدادهاى آینده سازان که اثرات مفیدی در برخواهد داشت مساعی لازم و کوشش فراوان بکار میبرد.

درجندی قبل برای افتتاح این باشگاه در شهر مذهبی و مقدس مشهد مرکز استان خراسان در معیت نمایندگان محترم مشهد و در التزام و الاحضرت شاهپور غلامرضا بهلوی بان شهر مذهبی مسافرت نموده و پس از انجام تشریفات لازم باشگاه هواپیمائی شهر مذهبی مشهد وسیله و الاحضرت شاهپور غلامرضا بهلوی بنام نامی شاهنشاهی آریامهر افتتاح گردید و سپس عملیات هوائی ارزنده‌ای از طرف خلبانان این باشگاه انجام شد.

آنچه که باعث مسرت خاطر اهالی شاهدوست و مین برست و متدین مشهد گردید مراتب اخلاص و ارادتی است که از طرف خاندان جلیل بهلوی نسبت بمشاهد متبرکه اسلامی بخصوص نسبت باستان ملائک باسیان رضوی ابراز گردید. امید است که همواره ارواح مقدس اولیاء اسلام علیهم السلام پشتیبان افکار عالی و نیات ترقیخواهانه شهریار دادگر و اسلام پرور ایران و خاندان جلیل سلطنت باشد که با ایمان راسخ و اعتقادی خاص بمبانی دین و مذهب احترام میگذارد و برجم تشیع را در جهان همواره بلند آوازه ساخته‌اند (صحیح است).

۱ تقاضای اینجانب هم که در سال گذشته در نطق قبل از دستور عنوان نمودم افتتاح این باشگاه در خرم‌آباد مرکز استان لرستان میباشد چه سال قبل این باشگاه در خرم‌آباد در طی یک برنامه تابستانی با استقبال کم نظیری از جوانان لرستانی روبرو شد و عده‌ای از جوانان لرستانی باخذ گواهینامه خلبانی که در آن فن مهارت کامل پیدا کرده بودند نائل شدند.

اینک اهم بقیه نیازمندیهای حوزه انتخابیه ام را بطور اختصار بعرض میرسانم و امید عطف توجه دارم

۲ - جلگه کرگانه از بخش ویسیان که از شمال محدود است بشهر خرم‌آباد جلگه ایست کم آب و قسمتی از کشت و زرع آن دیمی است در جنوب شرقی

این جلگه رودخانه ایست بنام طاف که از تنگ معروف به تنگ بیرام کش میگذرد و آب آن تقریباً بهدر میرود چنانچه از طرف کارشناسان وزارت نیرو و کشاورزی و منابع طبیعی مورد بررسی و مطالعه قرار بگیرد مطمئناً لزوم مهار شدن این رودخانه را پیشنهاد خواهند نمود اقدام در این مورد باعث افزایش تولیدات کشاورزی و مانع از کوچ روستائیان بشهرها میشود.

۳ - اهمیت و موقعیت بخش بزرگ ملاوی از استان لرستان ایجاب می‌نماید که بخش ملاوی بشهرستان تبدیل گردد. مسئولان محترم وزارت کشور وعده فرمودند که پس از خاتمه انتخابات انجمن‌های ملی نسبت بانجام این تقاضا ضمن بررسی برای شهرستان شدن ملاوی اقدام لازم معمول خواهند فرمود مجدداً تقاضای خود را تجدید نموده و از جناب آقای وزیر محترم کشور در این مورد استدعای بذل توجه و عنایت را دارم.

۴ - درجندی قبل در نطق قبل از دستور و نیز در جلسه مشترک مجلسین که در حضور جناب آقای امیر عباس هویدا نخست‌وزیر محترم تشکیل شد از دولت خدمتگزار جناب آقای هویدا که خود واقف بخدمات صادقانه فرهنگیان می‌باشند برای بهبود وضع این طبقه صدیق و خدمتگزار و تجدیدنظر در طرح طبقه بندی مشاغل آنان و از بین بردن مشکلاتی که برای رسیدن بگروههای ممتاز یعنی گروههای ۱۰، ۱۱ و ۱۲ مطالبی بعرض رساندم خوشبختانه در متن نامه‌ایکه از طرف جناب آقای عالمرد دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور در پاسخ نطق قبل از دستور اینجانب صادر شده است مضمونش امیدوارکننده بوده و متن آن حاکی است که با پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش در مورد طرح طبقه بندی مشاغل معلمان و همچنین بررسی مقررات ارتقاء آنان بجهت گروههای ۱۰، ۱۱ و ۱۲ با تقاضای کامل باطرح داده شده از طرف وزارت آموزش و پرورش تسهیلات لازم برای برخورداری معلمان داوطلب بگروههای ممتاز فراهم شده است ضمن اظهار تشکر از این اقدام مشترک وزارت محترم آموزش و پرورش و سازمان امور اداری و استخدامی کشور که برای بهبود وضع معلمان انجام میشود تقاضا دارم که کارکنان اداری وزارت آموزش و پرورش را که آنها هم مدت‌ها در شغل مقدس معلمی انجام وظیفه نموده‌اند و حال ستاد آن وزارتخانه را اداره می‌نمایند مشمول این تسهیلات شوند و به فرهنگیان که در مرحله

دوم قانون استخدام با ارتقاء گروه پایه‌هایی از آنان کسر شده است مجدداً آن پایه را با آنان مسترد دارند

۵ - منطقه کرکی دهستانی است واقع در میانکوه از بخش ملاوی که از نظر طبیعی دارای آب و هوای مرطوب و معتدل بطوریکه در آن محل برنج کاری میشود و انواع میوه‌ها از قبیل انار - انگور - گلابی و چند میوه دیگر بدست میآید کوششهای صرفنک کشیده این منطقه را در محاضر خود قرار داده و نداشتن راه روستائی باعث شده است که مردم از نظر بهداشت و آموزش و سایر جهات محرومیت‌هایی متحمل شوند از جناب آقای مهندس روحانی وزیر محترم کشاورزی و منابع طبیعی و سرپرست وزارت تعاون و امور روستاها تقاضا دارم دستور فرمایند برای احداث راه روستائی از کرکی و سنگره تا بلدختر از طریق بادامک اقدام لازم معمول فرمایند که روستائیان آن منطقه بتوانند از تسهیلات زندگی تا اندازه‌ای بهره‌مند شوند.

۶ - جاده فرعی سپیدشت - خرم‌آباد مدت شش سال است که برای احداث آن شروع بکار شده است این جاده بخش‌های زرم‌ماهر و از شهرستان الیگودرز و بخشهای زاغه بانی - و حومه از خرم‌آباد را به شهر خرم‌آباد وصل می‌کند متأسفانه تا کنون که بیش از مدت شش سال است که از شروع آن میگذرد هنوز به پایان نرسیده است در ملاقاتی که اینجانب با جناب آقای دکتر فرح بخشیمان وزیر محترم راه و ترابری داشتم دستور فرمودند که در مورد احداث راه خانجان خانی - سپیدشت برای جاد سازی از سپیدشت هم بطرف خانجان خانی کار شروع شود و اینجانب وظیفه دارم از توجه جناب آقای وزیر محترم راه و ترابری در این مورد از طرف خودم و مردم آن چهار بخش کمال تشکر را بنمایم. در خاتمه لازم میدانم از جناب آقای دکتر شادمان وزیر محترم مشاور و معاون پارلمانی نخست‌وزیر که در انعکاس نیازمندیهای حوزه انتخابیه ام اظهار عنایت فرموده و با میفرمایند و توجه کامل مسئولان امر را در رفع آنان جلب میفرمایند کمال تشکر را بنمایم پس از این زحمت نمیدهم و بقیه وقتم را به آقای عاملی میدهم. جاوید شاهنشاه - پاینده ایران (احسن است)

رئیس - آقای ابوالحسن عاملی بفرمایند.

ابوالحسن عاملی - مقام ریاست همکاران ارجمند همانطوریکه استحضار دارید اعضاء کمیسیون آموزش و پرورش مجلس شورای ملی بنا بدعوت وزارت آموزش و پرورش از تاریخ ۲۰/۲/۳۶ لغایت ۲۳/۲/۳۶ از بعضی

از مؤسسات آموزشی شهر مشهد و شهرستانها بازدید بعمل آوردند که دوستان با اینجانب مأموریت دادند که در این مورد گزارشی بعرض برساند امید است بتواند در فرصت کوتاهی که در اختیار دارد بطریق ایجاز و اختصار مطلب را بازگو کرده و موضوعی بدست فراموشی سپرده نشود (احسن است). قبل از هر چیز لازم میدانم از جناب آقای دکتر کجی وزیر محترم آموزش و پرورش و همچنین جناب دکتر توتولی معاون پارلمانی وزارت آموزش و پرورش که موجبات این بازدید را فراهم نمودند تشکر و سپاسگزاری نمایم زیرا تشرف به استان قدس رضوی برای کلیه دوستان موجب افتخار و مساهات بوده و بازدید از مؤسسات آموزش و پرورش موجب خوشحالی و سرافرازی است. در بازدید از مدرسه کودکان استثنائی مشاهده شد که معلمان با تجربه و علاقمند که بهین منظور دوره تربیت معلم را گذرانده‌اند با نهایت اشتیاق به کار خود مشغول بوده و در نهایت دلسوزی موجبات تعلیم و پیشرفت امر تحصیلی دانش آموزان نابینا و ناشنوا و سایر دانش آموزان این مدرسه استثنائی شده‌اند که پیشرفت آنان در امر تحصیل تحسین و تشویق کلیه دوستان را فراهم آورد آنچه که از جمع ما درخواست داشتند، دانش آموزان ناشنوا تقاضای وسایل ورزشی نمودند که حضوراً از جناب آقای دکتر توتولی تقاضا شد نسبت به تهیه وسایل مورد نیاز آنان دستور اقدام صادر فرمایند بنظر میرسد این آموزشگاه از بهترین واحدهای پیشرفته آموزش و پرورش در استان خراسان میباشد دومین واحدی که مورد بازدید قرار گرفت مرکز سپاه دانش دختران مشهد بود که حقاً باید باین ابتکارات شاهنشاهی آریامهر سر تعظیم فرود آورد و به مبتکر این برنامه انقلابی درود و ثنا فرستاد این مرکز که با مدیریتی بسیار قوی و کادری علاقمند اداره میشود آنچنان از نظم و دیسیپلینی برخوردار است که شایسته نام خود بود، و انصافاً این واحد را باید یک واحد آموزش نظامی و فرهنگی دانست فعالیت و کوشش رئیس این مرکز و کلیه همکاران ارجمندشان مورد تحسین و ستایش است در جمع دانشجویان این مرکز همکار ارجمند جناب آقای موسوی مذکور ضمن بیان شرح مفصلی از ارزش و اعتبار این خدمت که موجب اعتلای نام ایران عزیز در بین ملل راقیه شده است به مقایسه ایران ابروود دیروز برداشته و به واقع موجب ارشاد و راهنمایی بیشتر دانشجویان شدند و آنچنان بیانات شوی ایشان در حضار اثرگذار که تا مدتی آثار تأیید و تشویق در سیمای تابناک یک یک حاضرین مشاهده میشود. دیگر از مؤسساتی

که مورد بازدید قرار گرفت دانشسرای راهپناهی تحصیلی مشهد بود که الحق باید این مؤسسه را یکی از بهترین و موفقترین مؤسسات آموزشی در کار خود دانست زیرا با علاقمندی و ابتکار رئیس این مرکز تربیتی و دلسوزی و فداکاری معلمان علاقمند آنچنان بشرقی در امر تحصیلی دانشجویان مشاهده شد که موجب اعجاب همگان گردید (صحیح است) جا دارد از ریاست این مرکز تربیت معلم و کلیه همکاران ارجمندشان مجدداً به نیکی یاد کرده و توفیق پیش از پیش ایشان را از خداوند بزرگ آرزو نماید. اشکالی که در این واحد تربیتی مشاهده شد وضع نامطلوب ساختمان این مرکز بود که در دو ساختمان اسبیجاری که در دو سمت خیابان واقع شده مستقر گردیده و کار را بسی دشوارتر کرده است که البته اشتیاق فراوان کادرمؤسسه و اداره کنندگان این مؤسسه تا حدودی آنرا بفراموشی می سپارد در این مورد آقای مدیرکل آموزش و پرورش خراسان مذاکره شد بقرار اظهار ایشان ساختمان بسیار بزرگ و مناسبی برای این مؤسسه در دست ساختمان است که امید است در سال تحصیلی از آن استفاده بشود.

یکی دیگر از مؤسسات مورد بازدید هنرستان صنعتی و استیتو تکنولوژی مشهد بود که نظر میرسد این مؤسسه نیاز به معلمان ورزیده و وسایل بیشتر و امکانات ورزشی دارد پس از بازدید از کارگاهها و بخشهای متفاوت این مؤسسه درنشستی که با نمایندگان دانشجویان ترتیب یافت به تقاضاها و درخواستهای آنان توجه شد و در پایان جلسه طی سخنان مبسوطی که توسط مدیرکل آموزش و پرورش خراسان ایراد شد بطور مشروح و مستدل جوابهای قانع کننده و ارشاد کننده ای به سؤالات و خواسته های دانشجویان داده شد. دیگر مؤسساتی که مورد بازدید قرار گرفت هنرستان علیرضا عباسی بود که با کادری ورزیده و مدیریتی قوی این مؤسسه اداره میشود حسی بعلت کمبود جا و نداشتن کارگاه، از جا در استفاده کرده و محوطه ای را برای ابتکار اختصاص داده بودند و بقرار اظهار رئیس هنرستان کلیه میزوسندلی و کمد و وسایل موجود در این مؤسسه وسیله هنرجویان ساخته شده، خوشبختانه در مجاورت این ساختمان که خیلی کوچک و نامناسب برای هنرستان بوده و محل دبستانی است ساختمان بسیار بزرگ و چند طبقه ای در دست ساختمان است که امید می رود در سال آینده مورد استفاده هنرجویان واقع شود تا بهره کار آنان بالا رود، گرچه از این مکان کوچک بیشترین

استفاده را برای انجام برنامه های خود نموده و موجب تحسین بازدید کنندگان شده بود.

هم ضمن این بازدیدها از دبیرستان دخترانه ایراندخت هم بازدید بعمل آمد.

هنگام بازدید از هنرستان صنعتی رضا بهلولی بعلت تعطیل کلاسها از کارگاهها و ماشین آلات و قسمتهای مربوطه بازدید بعمل آمد و توضیحات لازم وسیله رئیس هنرستان داده شد، ساختمان و امکانات این هنرستان در حد خود خوب بوده و بیشتر هنرجویان این هنرستان این روستا زادگان انتخاب شده (احسان) تا پس از فراغ از تحصیل به زادگاه خود برگشته و بکار مشغول شوند.

صبح روز جمعه ۲۳/۲/۳۹ تعدادی از دوستان با تفاق جناب آقای صدر ریاست کمیسیون مقامات آموزش و پرورش برای بازدید از مؤسسات آموزشی نیشابور به این شهر عزیمت نمودند که مورد استقبال مقامات دولتی و محترمین و اهالی محترم نیشابور قرار گرفته و ضمن بازدید از آثار باستانی و مقبره حکیم عمر خیام و کمال الملک و شیخ عطار از دانشسرای مقدماتی دختران بازدید بعمل آمد. ساختمان دانشسرای مقدماتی دختران بسیار کوچک و نامناسب بوده ولی خوشبختانه ساختمان چهار طبقه ای در دست ساختمان است که در سال آینده مورد استفاده دانش آموزان واقع خواهد شد. در اینجا لازم میدانم از جناب آقای فرماندار و ریاست آموزش و پرورش و همکاران محترم فرهنگی و اعضاء شورای آموزش و پرورش منتظره نیشابور تشکر نمایم.

در بازدیدهایی که بعمل آمد طی سخنان مبسوطی که از سوی جناب آقای صدر ریاست کمیسیون آموزش و پرورش و بعضی از دوستان و همکاران ارجمند ایراد میشد به پیشرفت هایی اخیر مملکت خصوصاً ترقیات دوران سلطنت پرافتخار دودمان بهلولی که امکان تحصیل برای فرزندان این مملکت فراهم شده است بطوریکه در حال حاضر قریب به $\frac{1}{4}$ جمعیت مملکت ب مدرسه میروند و این خود موجب نهایت سرافرازی و افتخار هرایرانی است، توجه داده میشد.

همکاران ارجمند بطوریکه اطلاع دارند عده ای از اعضاء انجمن طرفداران تربیت پیش آهنگی برای بازدید از اردوگاه بین المللی باغ رود نیشابور و همچنین شرکت در جلسه افتتاحیه انجمن طرفداران تربیت پیش آهنگی نیشابور که پس از تهران اولین شهری است که این انجمن در آنجا تشکیل میشود و سپس شرکت در جلسه

افتتاحیه انجمن طرفداران تربیت پیش آهنگی مشهد که

عمزمان با بازدید اعضاء کمیسیون آموزش و پرورش از مؤسسات آموزشی مشهد و نیشابور بود. با تفاق چند نفر از اعضاء کمیته پارلمانی انجمن طرفداران تربیت پیش آهنگی از نیشابور و مشهد بازدید شد آنچه که قابل تحسین و تجلیل است آماده کردن این اردوگاه بزرگ برای پذیرش ۲۵ هزار پیش آهنگ در جمهوری آینده از سراسر جهان است این جمهوری در سال ۲۵۳۸ در نیشابور تشکیل خواهد شد که بزرگترین اجتماع پیش آهنگان جهان خواهد بود همچنین در مرداد ماه سال جاری، پیش آهنگان آسیا و اقیانوسیه در این اردوگاه بعدت نگهدارنده گردیدند. اردوگاه باغ رود نیشابور که با سر شادخشاها و به همت نیکوکاران و با کمک وزارت کشاورزی

و منابع طبیعی در زمینی بمساحت تقریبی یکهزار هکتار تشکیل شده دارای زمینهای ورزشی و ساختمانها و محل استقرار اردو و نصب جادرها بود همچنین کلیه وسایل و امکانات اردوئی در حد اغلا در آن فراهم میشود بهترین کاری که در این اردوگاه شده تشکیل مخازن متعدد و دریاچه های نگهداری آب است که برای آبیاری درختان و گلها و چمن کاریها و بطور کلی مصرف این اردوگاه ذخیره میشود این اردوگاه با همت و پشتکار جناب آقای دکتر حسین بنائی ریاست سازمان ملی پیش آهنگی ایران که عاشقانه در این راه خدمت میکند و با همکاری کلیه مریبان و پیش آهنگان با صرف کمترین خرج و فراهم آوردن بهترین امکانات ساخته و پرداخته شده موجب افتخار کلیه پیش آهنگان این مملکت است که جا دارد از زحمات و تلاشهای جناب آقای دکتر بنائی و همکاران ارجمندشان و بشر آهنگان عزیز که در این راه کوشش کرده اند صمیمانه تشکر و سپاسگزاری نماید امید است دولت جناب آقای هویدا همانطوریکه همیشه از خدمات پیش آهنگی حمایت لازم را کرده اند در مواقع لزوم از بدل کمک و اختصاص اعتبارات لازم برای تکمیل و توسعه این اردوگاه درج فرمایند.

همکاران ارجمند اکنون باختصار قسمتی از نیازمندیهای حوزه انتخابیه خود را که بنا بر درخواست اهالی اعلام گردیده است با استحضار میرساند امید است مورد توجه مقامات محترم دولتی واقع شده و در حد امکان نسبت بانجام آنها اقدام لازم معمول گردد.

الف: ۱- اهالی بخش چرام تقاضا دارند که این بخش با توجه به وسعت و جمعیت و امکانات زندگی

بشهرستان تبدیل شود.

۲- توسعه شبکه برق چرام.

۳- تأسیس ادارات دولتی در این بخش.

۴- پرداخت وام کشاورزی و دام پروری به کشاورزان این بخش.

۵- احداث خانه های سازمانی جهت سکونت کارمندان دولت.

۶- احداث ساختمان جهت استقرار ادارات.

۷- احداث خانه های سازمانی جهت معلمان - دبیران و آموزگاران

ب: احداث سد بر روی رودخانه مارون در منطقه دشمن زیاری برای آبیاری کردن زمینهای اطراف دهشت و سوق و قسمتی از دشمن زیاری.

ج: ۱- تأمین آب آشامیدنی در مرکز بخش ثلاث.

۲- تأمین برق در مرکز بخش ثلاث.

۳- احداث خانه های سازمانی جهت سکونت معلمان و کارمندان دولت.

۴- پرداخت وام مناسب کشاورزی و دامداری به کشاورزان طیبی و بهمنی.

۵- تبدیل بخش ثلاث به شهرستان.

د: ۱- احداث سد بر روی رودخانه زهره برای آبیاری زمینهای بخش باشت.

۲- حفر چاه عمیق و نیمه عمیق در روستاهای اطراف باشت.

۳- پرداخت وام مناسب به کشاورزان و دامداران بخش باشت.

۴- احداث خانه های سازمانی جهت معلمان و کارکنان دولت در مرکز بخش باشت.

۵- توسعه شبکه برق مرکز بخش باشت.

ه: ۱- حفر چاه عمیق و نیمه عمیق برای تأمین آب آشامیدنی در روستاهای بخش بهمنی.

۲- پرداخت وام کشاورزی و دامداری به کشاورزان بهمنی.

۳- احداث خانه های سازمانی در مرکز بخش بهمنی.

۴- توسعه شبکه برق مرکز بخش بهمنی.

و: ۱- پرداخت وام کشاورزی و دامداری به کشاورزان منطقه سرفاریاب و بهمنی سرد سیر و طیبی سرد سیر و دشمن زیاری گچساران.

۲- تبدیل دهستان سرفاریاب با توجه به تعداد روستاها و جمعیت و وسعت منطقه به بخش مستقل.

۳- اعاده صیدون و علاء و رودزیر و دره میناب و

منجوك وساير روستاهای مربوطه از شهرستان ایزده به بخش بیهمی.

ز: ۱- استقرار برنامه‌های پرواز هواپیمائی پارس ایر یا ایر تاکسی بین شیراز و گجساران و اهواز برای استفاده اهالی گجساران با توجه به وجود فرودگاه مجهز گجساران.

۲- تأسیس شورمانی در شهرستان گجساران.

۳- اعزام افسران راهنمایی از اهواز به گجساران.

۴- تسریع در نصب دستگاه هزار شماره‌ای تلفن گجساران و برقراری ارتباط.

۵- تأسیس بانک رفاه کارگران در گجساران.

۶- پرداخت وام مسکن از طرف بانک رفاه کارگران به کارگران ساکن در گجساران با توجه به تهیه و تحویل زمین جهت ساختمان خانه. (احسنت)

رئیس - آقای کبیری بفرمائید.

محمدرضا کبیری - با اجازه مقام ریاست محترم مجلس شورای ملی و همکاران ارجمند خانها و آقایان،

افتخار دارد بعنوان عضو گروه پارلمانی استان مازندران که در تجلیل از عظمت تشریف‌فرمائی

علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی نیکوکار به استان مازندران با تفاق و حضور کلیه همکاران نمایندگان

محترم استان بسهم خود عظمت تشریف‌فرمائی علیاحضرت شهبانو و تجلیل عظیم و بی‌سابقه ملت مازندران که

موجب افتخار و غرور نمایندگان بوده است باستحضار میرساند (احسنت).

بدعوت جناب آقای مهندس خوشنک سمعی استاندار محترم استان مازندران بمنظور افتتاح نمایشگاه پنجاهسال

عصر پهلوی در کنار شهر زیبای ساری که وسیله بخش خصوصی تأسیس شده بود مورد مرحمت علیاحضرت قرار

گرفت روز دوشنبه فرودگاه دشت ناز ساری مرحمتی والا حضرت محبوب شاهپور عبدالرضا پهلوی شاهد پور شکورترین احساسات

بیهمی نسبت به علیاحضرت و خاندان جلیل سلطنت بود که از لحظه تشریف‌فرمائی تازمان بدرقه آنجناب ملت

شاهدوست استان مازندران در تجلیل از علیاحضرت شهبانو و شاهنشاه آریامهر ابراز علاقه نمودند که در

مقام تشریح آن احساسات خود را ناتوان احساس و در مقابل آن عظمت هم بستگی شاهنشاه آریامهر و ملت

استان مازندران سر تعظیم بجا کبای شاهنشاه و علیاحضرت فرح پهلوی فرود آورده از خداوند توانا دوام سلطنت و

عظمت مملکت و هم بستگی شاه و ملت را مستثات

نماید همکاران عزیز افتخار تشریف‌فرمائی شاهنشاه عالیقدر و علیاحضرت شهبانو در هر شهر و استان موجب

فخر و مباهات است که بحق مقدمشان مبارک و منبع خیر و برکت و توتیای چشم ساکنین هرکوی و برزن قراز

میگیرد اشک شوق پیریزند غریب شادی و جاوید شاه در فضا طنین افکن است این احساسات بی‌شائبه ملت

نمایانگر پیوند ناگسستی است (صحیح است) که در در طول تاریخ سلطنت علیاحضرت رضاشاه کبیر و علیاحضرت

همایون شاهنشاه آریامهر به نحو بارزی منجلی گردیده است با غرور و افتخار از آن مظاهر هم بستگی عریضه

رایایان میدهم امید است سایر همکاران عزیز و ارجمند پیش از این توفیق یابند و به نحو بارزی مترجم احساسات

ملت حقیقتاً مازندران به پیشگاه مبارک علیاحضرتین در ساحت مقدس مجلس شورای ملی قرار گیرند و اکنون

توجه مقام معظم ریاست و همکاران و دولت را بوضع کشاورزی و مشکلات حوزه انتخابیه خود جلب امید

توجه را دارم.

آنچه مسلم است همکاران ارجمند تاکنون در زمینه نیازمندیهای حوزه انتخابیه خود آنچه به مصلحت ملک

و ملت بوده است از پشت تریبون مجلس و در کمیسیون‌ها و وسیله مکاتبات با اطلاع دولت جناب آقای هویدا رسانیده‌اند

ولی آنچنانکه انتظار میرفت نتیجه مطلوب حاصل نشد زیرا اکثر نمایندگان محترم از وضع نامطلوب کشاورزی

منطقه خود اظهار عدم رضایت نمودند ولی توفیق در بازسازی بخش کشاورزی نیاز به برنامه حساب شده دارد

که انشاءالله در برنامه ششم عمرانی کشور باین مسئله مهم و حیاتی مملکت آنچنانکه لازم است توجه خواهند

نمود بنده از تریبون مجلس شورای ملی بدست اندر کاران سیاست کشاورزی کشور اعلام میکنم که به نکات زیر

توجه بفرمائید اول تعقیب سیاست علاقمند نمودن کشاورزان بآدمه سکونت در روستای اجدادی بوسایل

گونگون باین شرح اول تضمین ارزش مواد تولیدیه کشاورزان تولید کننده وسیله تعاونی کارساز دوم تأمین

آب سالم و راههای ارتباطی و سوم بخدمت قراردادادن ماشین بجای کارگر کشاورزی چهارم بیمه محصولات

کشاورزی در مقابل حوادث با اعمال و اجرای این سیاست میتوان امیدوار بود که در کنار قطبهای صنعتی

کشور قطبهای کشاورزی بتواند نیاز غذایی ملت ایران

را تأمین نماید و اگر سیاست گذشته کشاورزی حاکم بر سرنوشت کشاورزان باشد کمبود محصولات با توجه با افزایش

جمعیت سال بسال محسوس تر و ناراحت کننده تر خواهد گردید و وزارت کشاورزی بمقدار یکصد و بیست هزار تن مرکبات

گردید و ضمناً همانطوریکه در گذشته چند بار بعضی همکاران رساندم شخصاً بروش کار و سیاست کشاورزی

جناب آقای مهندس روحانی وزیر محترم کشاورزی اعتقاد پیدا کرده‌ام و امیدوارم با یکبارچه کردن سیاست کشاورزی

کشور بتواند با وجود آوردن تعاونی کارساز در اجرای هدفهای خود کفائی شاهنشاه آریامهر و ملت ایران توفیق

حاصل نماید (انشاءالله).

باغتمام فرصت در مورد صنعت جای کشور چند کلمه باستحضار میرساند (آستانه‌ای - احسنت) بطوریکه همکاران ارجمند

استحضار دارند در باغات جای نمی‌توان از ماشین آلات و تکنولوژی کمک گرفت چه آنکه در مورد شخم و کاشت

استفاده از ماشین آلات تاکنون امکان پذیر نگردید چیدن برگ سبزی از روی بوته‌های جای بادست کارگر انجام

میشود و بنابراین عمه کار جای از شخم و کاشت و برداشت بادست انجام میگیرد بمسافانه دست‌مزد کارگر

جای چین بقدری بالا رفته که نمی‌توان با بیهام موجود برگ سبزی باینده این صنعت امیدوار بود چون ادامه برداشت

محصول برای باغداران فایده کارگران شخصی زیان آور است هم‌اکنون ناگزیر بعضی مقام ریاست و همکاران

میرساند که در منطقه شهرستان شهسوار قسمتی از باغات فاقد شخم و کاشت و عرس و بلا استفاده مانده است و

برای جلوگیری از ویرانی باغات توجه وزارت محترم بازرگانی را نسبت بوضع جای منطقه شهرستان شهسوار

جلب میکنم تا نسبت بارزش برگ سبزی تجدید نظر فرمایند (صحیح است)

موضوع دیگر عریضه مربوط بمرکبات شمال و منطقه مرکبات خیز شهرستان شهسوار میباشد که چون سال گذشته بعلمت

برف و یخبندان غیرموقع اشجار فاقد محصول بوده است اسما در سراسر منطقه مرکبات خیز شمال آقدر محصول آورده که نظیر

چنین محصولی در این سنوات اخیر سابقه نداشته است که صرف نظر از تأمین نیاز کشور مازاد بر مصرف نیز وجود

دارد حال با این محصولات بی‌سابقه بازم سیاست باز مرزهای گذشته در مقابل چنین محصولی بی‌سابقه

حاکم بر سرنوشت باغداران ورشکسته قرار خواهد گرفت یا اینکه بمصدق کهن جامه خویش پیراستن - به از

جایه عاریت خواستن مورد توجه امعان نظر وزارت

بازرگانی با حمایت از محصولات داخلی از ورود محصولات مشابه خارجی جلوگیری خواهد گردید چون تعهد خرید

وزارت کشاورزی بمقدار یکصد و بیست هزار تن مرکبات جوابگوی محصول شهسوار و رامسر نیست. (صحیح است)

بطوریکه از نزدیک مشاهده گردید از زودسریگیان تا بهشهر مازندران همه باغات مرکبات سفیدپوش شده است

مسلماً منطقه مرکبات خیز جنوب کشور نیز دارای محصولات زیادی است مخصوصاً اسما محصول بی‌سابقه‌ای بدست خواهد آمد با عرضه محصولات داخلی

اگر نیاز بازار مانند گذشته از محصولات خارجی تأمین شود صاحبان مرکبات داخلی قادر بادامه زندگی نمی‌توانند

باشند. چون در گذشته محصولات داخلی نه تنها مورد حمایت دولت قرار نداشت بلکه با ورود بی‌حساب مرکبات

خارجی در شهرستان شهسوار که اقتصاد جمعیت بفروش مرکبات بستگی دارد وضع نامطلوبی بوجود آورد که

کارخانه سروشیک مرکبات بعلمت ورشکستگی بدست آقای رشیدیان افتاده است و چند سال است که اشخاص

صاحب نام آنجا در حال توقف قرار دارند که جریان پوشیده نیست از پیشگاه باریک علیاحضرتین استدعا

دارد بدولت دستور فرمایند بازار رقابت درست نکنند تا ملت ایران از عنایات خداوند و حمایت دولت از

محصولات داخلی بتوانند بزندگی خود ادامه دهند (احسنت).

رئیس - آقای کاسمی بفرمائید.

کاسمی - با اجازه مقام معظم ریاست، همکاران ارجمند، هفته قبل در شهرسازی حوزه انتخابیه‌ام هنگام

تشریف‌فرمائی علیاحضرت شهبانوی گرامی شاهد و ناظر باکیزه‌ترین و غرورآمیزترین احساسات شاهدوستانه مردم

ساری بودم. (احسنت)

مردم شهرسازی از نیر و جوان و خرد و کلان با شور و شغف زاید الوصف و با احساساتی بی‌نظیر و سرشار از حق

شناسی و سپاس مقدم مبارک شهبانوی ایران را گرامی داشتند. (صحیح است)

صفوف فشرده مردم که ساعتها در انتظار زیارت شهبانوی گرامی بودند واقعاً هریبنده را تحت تأثیر

اینهمه احساسات قرار میداد و مردم با فریادهای زنده باد شاهنشاه آریامهر عواطف پاک و شاهدوستانه خود را نشان

مقدمشان نمودند. (احسنت)

شهبانوی گرامی و پرتلاش ما با نهایت مهربانی و

بازدید مراکز اجتماعی و بنگاههای عام المنفعه و خیریه پرداختند و در تمام بازدیدها با توضیحاتی که مسئولین دستگاهها بعضی میرسانیدند برای بهبود وضع و تکمیل کادر و رفع بعضی نواقص اوامر مؤکدی صادر فرمودند در بازدید از مرکز حمایت و راهنمایی کودکان خانواده واستهیه انجمن حمایت کودکان ساری و مرکز بهزیستی و آموزش فرح بیلوی و کتابخانه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و در ساختمان خانه جوانان شیرو خورشید سرخ ایران بجزئیات کارها توجه دقیق و عمیق فرمودند و همه کارمندان و کارکنان و خدمتگزاران را مورد عنایت و لطف قرار دادند و ضمن اظهار رضایت همه رایه فعالیت و دقت و مراقبت بیشتر ترغیب و تشویق فرمودند که واقعا مایه امیدواری و دلگرمی و سرافرازی کامل برای همه بود. (صحیح است)

علیاحضرت در میان انبوه جمعیت مردم ساری از بیکره مبارک شاهنشاه آریامهر که در میدان بزرگ ورودی شهرساری قرار گرفته برده برداشتند شادی و شفق مردم در این هنگام وصف ناکردنی و تماشائی و دیدنی بود. علیاحضرت شهبانوی گرامی در آخرین ساعات اقامت در شهرساری از نمایشگاه پنجاه سال سلطنت دودمان بیلوی که با همت و پشتکار جناب آقای سمیع استانداری محبوب مازندران فراهم شده بود بازدید کردند.

این نمایشگاه که بصورت بسیار آرموند در مدتی کوتاه وبا حداقل هزینه بوجود آمده نموداری از کلیه فعالیتها و پیشرفتها و پروژههایی است که در سطح استان مازندران در مدت پنجاه سال سلطنت پیر افتخار دودمان بیلوی اجرا شده و هر یک از شهرستانهای استان در آن غرفههای زیبا بوجود آورده اند که هر یک بنوبه مایه کمال امیدواری میباشد. امید است که این نمایشگاه بصورت دائمی تکمیل گردد و کامل شود و نمایشگر تمامی پیشرفتهای کشور در حال و آینده باشد.

من با اجازه نمایندگان محترم مردم استان مازندران و از طرف مردم حق شناس و شاه دوست ساری تشریف فرمائی شهبانوی گرامی را بشهرسازی خالصانه و صمیمانه تبریک عرض کرده و آرزو میکنم که امثال این مسافرتها که توأم با خیر و بزرگت فراوان خواهد بود مکرر در مکرر بیثبات بیاید تا چشم مردم مازندران بزبارت رهبر ارجمند شاهنشاه آریامهر و شهبانوی گرامی و اولاحضرت ولایتعهد روشن شود و با شوق و ذوق و نیرو و توان بیشتر بتوانند به پیشرفتهای عالی تری نائل آیند و روز بروز بر رونق و صفا و زیبایی

و جلای استان مازندران که زادگاه سردار بزرگ ایران رضا شاه کبیر است بیافزایند. وظیفه خود میدانم از کوشش و فعالیت و صمیمیت استنادار بر کار و مردم دار استان مازندران جناب آقای هوشنگ سمیع که در مدت کوتاه استانداری خود قدمهای مؤثری در امر عمران و بهبود اوضاع برداشته اند صمیمانه تشکر کنم و توفیق و کابیلی ایشان و همه دست اندرکاران و مسئولین استان اعم از کشوری و لشکری و انتظامی و همچنین اعضای انجمن های ملی و دموکراتیک را در خدمت شاهنشاه آریامهر و ملت عزیز ایران از خدای بزرگ مسئلت نمایم. (احسنست)

رئیس - آقای شهبازی بفرمائید.

شهباز شهبازی - با اجازه مقام ریاست، همکاران ارجمند.

مسئله کشاورزی و تولیدات مواد غذایی بصورت مسئله روز درآمده در همه جا و در میان همه گروهها و بیرونش گفتگو میشود و صاحب نظران درباره اش بحث و اظهار نظر می کنند.

ما باید بپذیریم که کشاورزی و دام داری کشورمان با همان شیوه سنتی خود ۲۵۰۰ سال بقای ما استقلال مملکت ما، پایداری نظام شاهنشاهی ما و فرهنگ و تمدن اصیل ما را ضامن و نگاهبان بوده است و در آینده هم هر چه صنعت و تکنیک بیشتر پیشرفت کند نمیتوانم خودمان را از امر کشاورزی که به حیات انسانها بستگی دارد بی نیاز بدانیم. (صحیح است).

این مطلب راهم باید با کمال شهامت بپذیریم که امور کشاورزی مملکت ما بموازات سایر پیشرفتهای مملکتی که به رهبری و در سایه تعالیم عالی شاهنشاه آریامهر با سرعت به آن دست یافته پیشرفت نکرده و با مقایسه رشد اقتصادی و رشد مصرف از یک رشد طبیعی هم برخوردار نبوده است. آمارهاییکه از طرف وزارت کشاورزی منتشر میشود و من در صحت آنها شک دارم نباید ما را دلخوش کند و مسئولین امر را از توجه به مسئله کشاورزی و تولیدات مواد غذایی غافل بدارد. (صحیح است).

نارسانی در تمام مشون کشاورزی کشور چشم میخورد، گندم، برنج، شکر، گوشت، مرغ، تخم مرغ، پنبه، کره، میوه، سیب زمینی و پیاز هر کدام را از کشوری وارد می کنیم و بتازگی بروشنی چشم کشاورزان استان هرمزگان و جیرفت هندوانه پاکستانی و خیار سبز زنگباری هم بآنها اضافه شده است. آیا این کمبودها را میتوانیم

یک امر طبیعی تلقی کنیم و از طبیعت کشور خود بدانیم؟ تا آنکه شجاعانه گناه را بگردن خودمان بگیریم و هر چه سریعتر درصدد رفع آن برآئیم؟ بدون تردید کشور ما دارای اراضی حاصلخیز فراوانی است که با استفاده صحیح از آنها نه تنها در تمام زمینه های خوراکی در حال و آینده میتواند مردم میهنمان را بی نیاز سازد بلکه بجای خواهیم رسید که در زمره کشورهای صادر کننده مواد غذایی قرار بگیریم.

کشاورزی ایرانی سابقه زن و نرزنه در زمین خود خصوصا بعد از انقلاب مقدس شاه مردم که خود مالک آب و زمین شده بود دلیلی نشان میداد و حتی اکنون مابقی غلاتگی همه را رها می کند حتی زن و فرزندش را برای تأمین معاش و کسب درآمد بیشتر روانه شهرها و سیخ نشینهای خلیج فارس میشود. روستاها از سکنه خالی و کشتزارها از رونق می افتد اگر برای جلوگیری آن اقدام عاجل بعمل نیاید دیری نخواهد نماند که زمینهای زراعتی که صدسال کشاورزان مادر نسق دادن آنها زحمت کشیده اند بارانی بایر و غیر قابل استفاده تبدیل خواهند شد و آنوقت باید بولهای زیاد صرف و نیروهای عظیم بکار گرفته شوند تا دوباره مورد استفاده قرار گیرند. ازین رفتن باغها که هیچوقت جبران نخواهد شد. (صحیح است).

در تعطیلات عید که در حوزه انتخابیه ام از روستاها سرکشی میکردم چند روستا را که از دهات آباد و سرسبز منطقه بود و آب کافی و اراضی برابار دادند و در آنها انواع محصولات کشاورزی تولید میشد دیدم یکدانه گندم و محصول دیگری کبشت نشده و از جوش و خروش سابق اثری دیده نمیشود. مردان کارآمدشان همه شیخ نشینها و شهرها رفته جز چند بیزمرد از کار افتاده و زنان و کودکان کسی در آن دهات نبود. نورهها پر شده و هزاران درخت نخل و مرکبات که حاصل عمر پدران روستائیان میباشد بیشتر از یکدال آب ندیده و می خشکد مشاهده آن اوضاع مرابرابر آن داشت که در ساخت مقدس مجلس شورایی این مطالب را مطرح کنم. باشد که مسئولین امور بشنوند و در فکر چاره ای باشند. ما نمیتوانیم از کنار این حقایق و واقعیتها بایستی تفاوتی و بی اعتنائی بگذریم. نماینده مجلس وظیفه دارد که مشکلات را بی غرضانه مطرح کند و مجربان امر در پی چاره بر خیزند. (احسنست).

همکاران عزیز استحضار دارند که ضایعات محصولات

کشاورزی تاجه حد مورد توجه شاهنشاه آریامهر بوده ناچائی که برای جلوگیری از آن فرمان صادر فرمودند. مگر وزارت کشاورزی و منابع طبیعی خالی شدن روستاها و بی رونق شدن کشتزارها را جزء ضایعات حساب نمیآورد؟

عواملی وجود دارند که باعث شده اند در امر کشاورزی و دامداری مملکت چنین اوضاعی وجود آید و تمام این عوامل چه ساخته و پرداخته خودمان است و چه بوجه دست طبیعت در آن دخالت ندارد. اول بودن خدمات رفاهی از قبیل راه، درمان و بهداشت، آموزش و پرورش صحیح و تولید کار در سطح روستاهاست که تاکنون مورد توجه نبوده و دومین عامل مؤثر عدم تعادل و توازن قیمت محصولات کشاورزی و دامی و بهای سایر کالاها می باشد. نیاز روستائیان است. این دو مسئله سبب شده اند که کشاورزی نسبت به حرفه های بی رغبت نبود و بیجدا نی آنکه، می بینیم مانند سیل بشهرها هجوم آورده. در صحت مصرف کنندگان قرار بگیرند و در شهرهای بزرگ انواع گرفتاریها و ناسامانها بوجود می آید که مسئله مسکن یکی از آنهاست. (صحیح است - احسنست)

دولت معتقد است که از قیمت گندم و سایر محصولات کشاورزی و دامی بموازات سایر کالاها ترقی کند ایجاد توره می کند. میلیارد ها ریال تفاوت گران خریدن و آرزان فروختن با اصلاح (سوسیدر) میردازد تا جلو افزایش بهای تولیدات کشاورزی را بگیرد ولی در برابر بالا رفتن قیمت سایر مایحتاج مردم طبیعی تلقی میشود و حتی تولیدات کشاورزی وقتی از دست زارع به قیمتی ارزان خارج گردید و بدست واسطه ها افتاد به قیمتی چند برابر قیمت خریداری شده بصرف کننده فروخته میشود. گوشت را حساب کنید در چلو کبابی ها کیلونی چند بخورد بصرف کننده میدهند آنهم نوع نامرغوبش را. برنج را از زارع کیلونی چند میخرند و در بازار کیلونی چند میفروشند. برای مثال قیمت یک اتونبیل پیکان در دو سال قبل ۲۸ هزار تومان بوده حالا ۴۱ هزار تومان است ولی گندم را که در ده سال قبل خود کشاورزان بطور آزاد کیلونی ۱۰ ریال میفروختند در همان ۱۰ ریال ثابت مانده و حالا که دولت خریدار آن شده کیلونی ۹ ریال بدست زارع میرسد (صحیح است) باین وضع چگونه میتوانیم توقع داشته باشیم که پدقان بکار و شبان دام ببروراند تا برای ما شهرشینان مرفه آذوقه و غذا تأمین کنند؟! چگونه میتوانیم امیدوار باشیم

و غذا تأمین کنند؟! و چگونه میتوانیم امیدوار باشیم که کشاورزی مملکت بیشترت کند و گسترش یابد؟ معلوم نیست اصل نسبت مداوم قیمتها که بفرمان شاهنشاه عزیزمان در شمار اصول انقلاب شاه و مردم درآمد درجه مسیری قرار دارد و روح آن غیر از محصولات کشاورزی آنها از دست زارع در کجا بمرحله اجرا گذارده میشود؟ تا کنون از آنها اعتباراتی که هر ساله برای تحقیقات کشاورزی بمصرف میرشد چه نتیجهای حاصل شده و چرا هنوز جرح سیاست کشاورزی کشور در میان کشاورزی بومی و کشاورزی صنعتی گیر کرده و از انتخاب یک روش صحیح که با اوضاع جغرافیایی ممالکمان سازگار باشد عاجزیم؟

باید وسیله همین دهقانان ایرانی به کشاورزی مملکت رونق داد. اگر خیال کنیم سرمایه داران شهری کارشان سوداگری است میتوانند درآمد تولید کشاورزی سرمایه گذاری کنند و برای مردم مملکت آذوقه تولید نمایند خیالی بیپوده است. باید به دهقان و دامداران امید و اطمینان داد. باید در برداخت وام به کشاورزان مقررات دست و پاگیر را از میان برد. باید وسائل جدید کشاورزی را (از قبیل تراکتور و غیره) با قیمتی مناسب در اختیار زارع نهاد و در کلیه مناطق کشاورزی تعمیرگاهها بوجود آورد. باید سموم دفع آفات و داروهای دامی را به قیمت ارزان در دسترس دامدار و کشاورز گذارد. باید روستائیان مملکت را از خدمات رفاهی متناسب بهره مند ساخت و باید

قیمت تولیدات کشاورزی و دامی را با قیمت سایر کالاهای مصرفی مردم متعادل نمود و آنگاه کشاورز را شدیداً ملزم و متعهد نمود تا از زمینی که در اختیار دارد و از برکت انقلاب شاه و مردم خود مالک آن است حداکثر استفاده را برگرد و در آن شرایط باید هر زارعی را که هوای شهر بر سرش زند و مزرعه اش را بی کشت و زرع رها نماید زمین را از دستش بگیرند و به دیگری که توانائی دارد واگذار کنند (صحیح است).

اکنون چند رقم از نیازمندیهای حوزه انتخابیه ام را که برای منطقه بسیار ضروری است مطرح می کنم و از مجریان امور تقاضا دارم نسبت به آنها اقدام مساعد معمول فرمایند.

۱- راه کوار- فیروزآباد که باقیمانده راه لار- شیراز است پس از سالها انتظار بمرحله ای رسیده است که باید به پیمانکار واگذار شود. جناب آقای وزیر راه هم در مسافرتشان به فارس از این راه بازدید نمودند و قول داده اند که دستور دهند سریعاً بمنافعه گذارده شود باتشکر

از توجه ایشان تقاضا می کنم محبت شود زودتر شروع گردد تا شهرستانهای جنوبی فارس هم راهی بمرکز استان داشته باشند.

۲- تأسیس دانشسرای مقدماتی فیروزآباد از ضروریات مردم آن شهرستان است با وجودیکه وعده داده بودند که آنرا تأسیس کنند اثری نیست و باتوجه به اینکه از نظر محل و دیران مورد نیاز مشکلی در کار نیست و محل از لحاظ آبادانگی کامل دارد تنها دارم دستور تأسیس آن را به آموزش و پرورش استان فارس صادر فرمایند.

۳- دهستان خنج با بیش از سی روستا و وسعت زیاد استحقاق بخش شدن را دارد از وزارت محترم کشور تقاضا دارم در تقسیمات جدید دهستان خنج را به بخش تبدیل نمایند.

۴- برای آن عمده از زلزله زدگان قیر و کارزین که بعنوان خوش نشین راز داشتن خانه و مسکن محروم مانده اند وین بارها در این مورد از دولت و مسئولین مربوطه تقاضای اقدام کرده و نتیجه نگرفته ام تنها می کنم تأمین اعتبار شود و آن گروه هم از بی خانمانی نجات یابند.

۵- شهرداری فیروزآباد از وزارت کشور درخواست وامی کرده است تنها می کنم با تقاضای شهرداری موافقت شود.

۶- در فیروزآباد برای کارمندان دولت خانه های سازمانی ساخته شود چون مأمورین دولت از نظر مسکن در مضیقه هستند. (احسن)

رئیس - تیمسار بیات فرمایند.

تیمسار سرتیپ بیات -

بنام ایزد یکتا سخن کنم آغاز زبان بنام شه و میهنم نمایم باز خدا دهد بشه تاجدار و شهبانو همیشه عزت و اقبال و جاه و عمر دراز (احسن)

در جلسه گذشته بمناسبت تشریف فرمائی علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی بشردوست و گرانقدر مطالب پرشوری که نماینده احساسات درونی زنجانیان مسلمان و میهن پرست بود باستحضار همکاران ارجمند رساندم و عرض کردم نمیخواستم درباره مطالب اساسی مربوط بزنجان و علل عقب ماندگی آن صحبت کنم ولی دیدم ادب اقتضا میکند موهبت سفر بربرکت شهبانوی محبوب را با مطالب دیگر در آمیزم و امروز فارغ البال درباره زنجان مطالبی را بیان میکنم.

در گذشته بعلت نفوذ خانهای محلی، بسیاری از خانواده های زنجانی که وجودشان برای زنجان تیربخش و رونق افزا بود زنجان را برای همیشه ترک گفته اند و هنوز هم اطمینان ندارند اگر بزنجان برگردند مانند سابق از طرف متنفذین محلی تضيیقاتی برای آنان فراهم نخواهد شد.

البته جامعه ما در عصر رستاخیز اجازه نمیدهد که تفاله های فتودالیه گذشته باز بر امت مردم شاهدوست و میهن پرست زنجان را تهدید کنند (صحیح است). انتظار مردم اینست که مأمورین دولت نگذارند خانهای محلی با نفوذ خود آرامش محلی را بهم بزنند و اگر خدای نکرده مأمورین دولت در شهرستانها از دستجات بخصوصی طرفداری کنند حتماً در خدمت توفیق پیدا نخواهند کرد (صحیح است).

مأمورین عالیرتبه دولتی در استانها نباید شخصاً در دسته بندی ها شرکت بکنند و باید همه مردم با چشم محبت نگاه کنند و نگذارند دستجاتی تقویت شود که موجبات مزاحمت دیگران را فراهم سازد. متأسفانه در زنجان استاندار وقت در جهت تقویت متنفذین سمت گرفته اند و این وضع کلیه مردم بی پناه زنجان را که رنج داده و نگران میکند تعجب میفرمائید

اگر عرض کنم، استاندار زنجان تمام نیروهای خود را دانسته و ندانسته برای تقویت متنفذین بکار میبرد و قسمت اعظم برنامه او بمنظور تقویت خانها بی ریزی و بایه گذاری شده است باید عرض کنم در اجرای همین برنامه نیز نارسائی هائی به چشم می خورد که نمی توان آنرا نادیده گرفت شما قبول فرمائید که نمایندگان و ستاتورها های زنجان تا روز آخر نمیدانستند که در مراسم با چه لباسی شرکت جویند و با چه مجوزی به محل انجام مراسم داخل شوند و همین امر باعث شد که در فرودگاه جلوی ستاتورها را گرفتند و با کمال تأسف باید عرض کنم که ستاتور انتخابی زنجان را بعلت همین بی نظمی ها از درب استانداری برگرداندند و ایشان با تمام سوابق خدمت درخشان خود نتوانستند هنگام صرف ناهار افتخار شرف حضور داشته باشند و باز تعجب میفرمائید که هنگام شرفیابی و معرفی نمایندگان استان زنجان بمناسبت دوستی استاندار زنجان یکی از نمایندگان دوره گذشته را با تهیه مقدمات قبلی به پیشگاه شهبانو معرفی کردند.

ذوالفقاری - علیاحضرت خودشان ایشان را احضار کرده بودند.

تیمسار بیات - هیچ مسئله ای کلی تر و مهمتر از مسائل مردمی نیست.

دانشی - انتخابات در پرتو عنایات شاهنشاه به آزادی انجام شده است (نمایندگان - صحیح است)

تیمسار بیات - متشکرم من از آقایان جز اینکه بفرمایند صحیح است انتظاری ندارم زیرا میدانم انتخابات به آزادی انجام شده است ولی شما همه وجدان دارید و اطمینان داشته باشید که سرباز فداکار شاهنشاه هیچگاه در باره زنجان دروغ نمیگوید.

ذوالفقاری - دروغ میگوید قربان.

تیمسار بیات - علیاحضرت فرمودند حالا ایشان نماینده هستند؟ بعرضشان رسید در گذشته نماینده بودند و اظهار تعجب فرمودند شما حساب بفرمائید چطور میشود ترتیبی بدهند که ستاتوری افتخار شرفیابی حاصل نکند ولی دیگری بعلت دوست بودن با استاندار شرفیابی حاصل نکند نصیبش گردد باتوجه باعمال نظر و روش استاندار اجازه بفرمائید بنده صریح عرض کنم که من فقط این دوره نماینده هستم و چون نمی توانم آلت دست متنفذین باشم فقط ترتیبی خواهند داد در آینده به جای این سه قیافه جوان و مجرب خودی، پنج قیافه مربوط بمتنفذین اینجا بنشینند.

رفعتی - این حرفها در شان مجلس رستاخیز نیست.

تیمسار بیات - بلی قطعاً باید رستاخیز اجازه ندهد چنین وضعی ایجاد شود.

ذوالفقاری - از بیرونده خودتان در آرتش صحبت فرمائید.

دانشی - گفتن این مطالب در شان مجلس نیست همه منتخب ملت هستند.

تیمسار بیات - بنظر من هم همینطور است ولی من آنچه را که بضرر توده مردم به بینم گفتنش را واجب و در شان مجلس میدانم جناب آقای دانشی من از جنابعالی دعوت میکنم با این ادعائی که دارید دو روز بزنجان تشریف بیاورید و به بینید که من حق دارم.

دانشی - جنابعالی حق ندارید اینطور پشت تریبون صحبت کنید همه نمایندگان منتخب ملت هستند.

تیمسار بیات - من هم همه جا را تأیید میکنم ولی بشف قسم در زنجان اینطور نبوده و نیست و من هیچوجه قصد اهانت به بقیه را ندارم.

دانشی - شما حق ندارید اختلافات شخصی خودتان را به مجلس بکشانید اینجا جای بحث در مسائل کلی مملکتی است.

تیمسار بیات - هیچ مسئله ای کلی تر و مهمتر از مسائل مردمی نیست.

دانشی - انتخابات در پرتو عنایات شاهنشاه به آزادی انجام شده است (نمایندگان - صحیح است)

تیمسار بیات - متشکرم من از آقایان جز اینکه بفرمایند صحیح است انتظاری ندارم زیرا میدانم انتخابات به آزادی انجام شده است ولی شما همه وجدان دارید و اطمینان داشته باشید که سرباز فداکار شاهنشاه هیچگاه در باره زنجان دروغ نمیگوید.

ذوالفقاری - دروغ میگوید قربان.

تیمسار بیات - بنده ده دقیقه از وقتم را به جنابعالی مدغم که تشریف بیاورید این جا آنچه را که میخواهد همین جا فرمائید بهر حال رشته مطلب بریده شد ولی من اساس مطالبم را گفته شمارا به خدا بسوگند میکنم بمطالب اساسی من توجه فرمائید. باید عرض کنم که من مرد وضعی نیستم و قدرت روحی من باعث گفتن اینگونه مطالب عریض میشود من از آقایان که بخواهند مطالب من صحبتی فرمودند گنجه مند و دلخور نیستم زیرا آقایان از نارسائیا و وضع حوزه انتخابی من خبر نداری در کنای این شعر را خوانده منادیم میدانم که در اینجا آرا عرض کنم.

قد اهل درد اجل درد میداند که چیست
مرد صاحب درد، درد مرد میداند که چیست
مشکرم.

زوال نقاری - شما درد نان اجزای دیگر است.

رئیس - آقای مظهري بفرمائید.

مظهري - جناب آقای رئیس، همکاران محترم، بیانات شاهنشاه آریامیر در شرفیابی روز گذشته آقای نخست وزیر و آقای فرمانفرمایان در زمینه انرژی، نکات بسیار مهمی داشت که ایجاب می کند در آغاز سخنانم به آن اشاره کنم. خوشبختانه مطالبی که فرمانده بزرگ ما طی سالها، خطاب به همه دنیا ایراد فرموده اند در این گزارش که از سوی متخصصان همه دنیا تهیه شده بود منجلی بود (صحیح است) همه پیش بینی ها و آینده نگری های رهبر بزرگ ایران را تأیید کرده اند (احسن)

ولی نکته مهمی که شاهنشاه روی آن تکیه کرده بودند این بود که ما موظفیم از پولی که از درآمد نفت بدست میآوریم بصورت صحیحی سرمایه گذاری کنیم. برای آینده مملکت و روزگاری که نفت تمام شد تا مملکت ما بیابان برهوت نشود (صحیح است) این عین فرمایش شاهنشاه است. این نکته بسیار مهم و اساسی است که باید مورد توجه دولت و همه ملت قرار بگیرد و نمایندگان ملت ایران باید پیش از همه کسی احساس مسئولیت بکنم، احساس مسئولیت در صرف رباهایی که برای آینده مملکت باید بمصرف واقعی برسد و اگر این مسئولیت را قبول نکنیم در پیشگاه تاریخ و نسلهای آینده مسؤول خواهیم بود، باید از افراط و تفریطها جلوگیری کرد (صحیح است) و باید در برنامه ریزیها بصورتی دقت نظر شود که هر ریبالی در جای خودش

و بمصرف واقعی خودش برسد (صحیح است) و بخصوص باید باین مسئله پیش گیری از ضایعات که این روزها بیاموش بحث بسیار است و امیدوارم تنها بحث در جلسات و سمینارها نباشد و بمعنی واقعی باشد و این خودش سرمایه ایست ولی متأسفانه مطلبی که در یکی از جراید دیده و بآن مسئله احساس مسئولیت که عرض کرده موجب شد در زمینه همین ضایعات سؤالی از دولت بکنم مطلب این بود که ... ۳۰۰ تن بیاز در یک انبار دولتی در دامغان بوسیده، بنده وارد این بحث نمیشوم چون نمیدانم تا چه حد این مسئله واقعیت دارد بهر حال موجب شد که از دولت سؤال بکنم و امیدوارم در پاسخ که خواهند داد این مسئله را روشن خواهند کرد و اگر چنین مسائلی واقعیت داشته باشد جز اظهار تأسفق چیز دیگری نمیتوان گفت (صحیح است) و من اعتقاد دارم باید همه ما چشم و گوشمان را باز کنیم و کمک کنیم بدستگاههای اجرایی که بتوانند فرمان رهبر خردمند ملت ایران را دقیقاً اجرا کنند. مطلب دیگری که خواستم عرض کنم هفته گذشته فرصتی بود که در خدمت اعضای کمیسیون اطلاعات و جهانگردی از استانهای اصفهان و فارس و جزیره کیش بازدید کردیم، همه همکاران مسلماً تأسیسات ذوب آهن را بازدید فرموده اند و آنچه دیدیم توسعه و پیشرفت بود که افتخار آفرین بود (صحیح است) و امیدواریم این توسعه ما را بی نیاز کند از واردات و از گرتاریهائی که هر روز می شنویم که در زمینه کمبود آهن داریم. بازدیدی که از دانشگاه اصفهان داشتم آقای دکتر طوسی که سالها در خدمتشان بودیم ضمن گزارشی که شما دادند تکیه داشتند روی خدمات آقای دکتر قاسم معتمدی که ما بعد از بررسی هائی که کردیم برای خود وظیفه میدانم و این مأموریت را از جانب همکاران خودم دارم که از خدمات سازنده آقای دکتر معتمدی در راه سازندگی دانشگاه اصفهان تجلیل بکنیم (صحیح است) و امیدواریم آقای دکتر طوسی هم با روحیه مردمی که دارد بتواند این خدمات را ادامه دهد. در استان فارس از کارخانجات زمینس و صنایع الکترونیک و ساختمانها و آپارتمانهای ارزان قیمت دیدن کردیم و آنچه خیلی افتخار آفرین بود و توجه همه ما را مخصوصاً در زمینه مدیریتش جلب کرد صنایع الکترونیک فارس بود که برای ما غرور آفرین بود و امیدواریم این قبیل صنایع که زیربنای صنعت ما را تشکیل میدهد در همه جا گسترش پیدا کند و تشکر می کنم از فرصتی که برایمان پیش آوردند، بخصوص صنایع

الکترونیک را بازدید بکنیم و تجلیل می کنیم از مدیریت صنایع الکترونیک و کارخانجات زمینس در کیش چون آنچه بازدید کردیم و بنظر ما رسید سازندگی بود در هر گوشه این جزیره که در آینده نزدیک در خلیج فارس برای ما افتخار همی آفریند (صحیح است) کوشش و تلاشی که مسئولین امر داشتند بیش بینی میکردند در یکی دو سال آینده جزیره کیش یکی از مراکز جلب جهانگردان خارجی بخصوص طبقاتی که در شمال این قبیل گردشگاهها هستند خواهد بود. بناً توجه باب و هوای متناسبی که دارد امیدوارم در این امر توفیق داشته باشند و اما نکته ای که من بعنوان یک کرمانی اینجا مطرح می کنم ضمن مسافرت بفارس بازدیدی هم بخارج از برنامه خود من از قبر خواجو داشتم متأسفم که این مرد بزرگ که استاد حافظ هم بود در شیراز غریب و فقیر افتاده من تقاضا می کنم از وزارت فرهنگ و هنر در شان این شاعر بزرگ که متأسفانه ناشناخته مانده و در تجلیل از این مرد بزرگ تاریخ ادبیات وطن قدمی بردارند و اگر در فارس بنده دلایلی این کار میسر نیست ما جامعه کرمانی این آمادگی را داریم که حتی آن محدوده هائی که مربوط بمقبره خواجو است با استفاده از وسایل ممکن به کرمان منتقل کنیم تا از این غریب و حال بیرون بیاید و مادر آن جا بمعنای واقعی از آن تجلیل کنیم اگرچه گفتند: تن خواجو به خاک پاک شیراز

نه نیک افتاده است الله اکبر (احسن)
ما بهمین علت و افعاً استدعا می کنیم که این مطلب را باوزارت فرهنگ و هنر در میان بگذارید تا در مورد این شاعر و ادیب بزرگوار که ناشناخته مانده اقدام مؤثری بکنند اگر غزلیات حافظ و خواجو را بررسی کنیم، من نخواستم این بیت را بخوانم:
استاد سخن سعدی است، زده همه کس اما
دارد سخن حافظ، سبک سخن خواجو
چون آقای دکتر هما یونفر امر فرمودند قرائت کردم. در این زمینه تعصبی نداریم آنچه تعصب داریم این است که خواجو مرد بزرگی است شاعر و نویسنده بسیار توانائی است و متأسفانه در خور این مرد بزرگ هیچ قدمی برداشته نشده و شاید در فارس هم میسر نیست یا مصلحت نیست اگر قسمت دومش مطرح است ما حاضریم بهزینه خودمان این کار را انجام دهیم و در شان خواجو بصورتی که شایسته او است از او تجلیل کنیم (احسن)

قائمی - در شیراز هم میسر است و اینکار را خواهیم کرد.
مظهري - فرمایشات تان را نایید میکنم در بیان اجازه بدهید از وزارت اطلاعات و جهانگردی و استانداری اصفهان هم چنین از کوشش و تلاش مدیران اطلاعات و جهانگردی در فارس و اصفهان تشکر بکنم. (احسن).

۳- تصویب صورت جلسه های روز یکشنبه هجدهم و دوشنبه بیستم اردیبهشت ماه ۲۰۳۶.
رئیس - نسبت به صورت جلسه روزهای یکشنبه و سه شنبه هفته گذشته نظری نیست؟ (اظهاری شد) این دو صورت جلسه تصویب میشود.

۴- تقدیم سؤال بوسیله آقای مظهري (از دولت)
رئیس - آقای مظهري بفرمائید.
علی اصغر مظهري - سؤالی که ضحی مطالب قبل از دستور عرض کرده تقدیم میکنم.

رئیس - سؤال بدولت ابلاغ میشود.
۵- تقدیم سؤال بوسیله آقای دکتر شیروانی از وزارت بهداری و بهزیستی.

رئیس - آقای دکتر شیروانی بفرمائید.
دکتر شیروانی - سؤالاتی دارم که تقدیم مقام محترم ریاست میکنم.
رئیس - سؤال به دولت ابلاغ میشود.

۶- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری راجع به شورای داورى.

رئیس - گزارش شور اول لایحه شورای داورى مطرح است قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد.)

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه روز پنجشنبه ۲۲/۲/۳۶ با حضور آقای غلامرضا کیانیور وزیر دادگستری و آقای اسمعیل هنرمندی معاون وزارت دادگستری لایحه شماره ۱۹۸۴ مورخ ۲۹/۱/۲۰۳۶ دولت تقدیمی بمجلس سنا راجع بشورای داورى را که در جلسه روز سه شنبه ۲۰/۲/۳۶ و وصول آن اعلام و بشماره ۶۰۰ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه مجلس سنا را با اصلاحاتی تصویب کرد اینک گزارش آنرا بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.
مخبر کمیسیون دادگستری - عنایت الله قائمی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است ، آقای دکتر واحدی بفرمائید .

دکتر واحدی - با اجازه مقام محترم و همکاران ارجمند ، لایحه قانون شورای داورى بمنظور حل مشکل وجود انبوه پرونده‌های تحت رسیدگی در دادگستری تهیه شده و ضمن اینکه با این هدف یعنی تسریع در رسیدگی به دعاوی مردم موافقم و سلیه‌ای که انتخاب شده را غیر کافی میدانم چه توسیع قلمرو کار و صلاحیت‌شوراهای داورى تا حدی که تقریباً تمامی موارد صلاحیت دادگاههای بخش را در برمیگیرد دلایل زیر قابل تعمق است :

- ۱- سیستم حقوقی ایران یک سیستم حقوق مدون است یعنی دعاوی مردم براساس مصوبات قوه مقننه رسیدگی میشود درحالیکه رسیدگی در شورای داورى بدلیل طبیعت کار منورا جنبه کدخدانمشی و حل مسائل مردم به استناد عرف و عادت و اخلاق و انصاف هست که مربوط میشود به سیستم حقوقی غیر مدون که سیستم حقوقی کشور مانیست . بدیهی است اتخاذ این رویه یعنی توسیع قلمرو صلاحیت شوراهای داورى تا حد صلاحیت دادگاه بخش با سیستم حقوقی ایران تطبیق ندارد و باید در این مورد بنحوی تعدیل شود
- ۲- اعضای شورای داورى با آن شرایطی که برایتان ذکر شده نمیتوانند آن نفوذ معنوی و روحانی بزرگ محله یا ریش سفید محله را که در قدیم داشته ابقاء نمایند .
- ۳- اینکه اجرای آرا یا شورای داورى موکول به تأیید و صدور دستور اجرای مشاوره منصوب از سوی وزارت دادگستری شده خود دلیل اعتقاد توصیه کنندگان لایحه به عدم توانائی اعضای شورای داورى به اخذ تصمیمات صحیح در مواردی است که در صلاحیت او گذارده شده است مواد ۱-۱۸۰-۲ مؤید این تردید است .
- ۴- فلسفه وجود شورای داورى بعد از حل مشکل پرونده‌های معوقه ، مشارکت و اجرای اصل مردم سالاری است درحالیکه اجرای حکم شورا بشرحی که گذشت منوط به تأیید مشاور است و حتی پیش بینی شده است که در صورت زیاد بودن حجم کار شورا ، با وزارت دادگستری قاضی مستقلی برای این کار منصوب میکند این چه مشکلی را حل میکند ؟ قاضی خواه تحت نام قاضی یا تحت نام مشاور انجام وظیفه کند در هر حال او است که اخذ تصمیم برای حل مشکل کرده است پس شورا چه کاره است ؟

۵- اعطای اختیارات در این حد که یک نفر قاضی یا وکیل عدلیه یا سردفتر تحت نام مشاور شورای داورى دستور اجرای تصمیم شورا را بعد از شورای وادار کند نه بنحو مورد تأیید اورای بدهد . این نه تنها مردم سالاری نیست بلکه «مشاور سالاری» است که اینهمه اختیار به او داده شده درحالیکه در هیچ سیستم حقوقی اینهمه اختیار به شخص نمیده که تصمیم گرفته و تأیید کننده یک امر قضائی باشد . در دادگستری هیئت رأی دهندگان تصمیم می‌گیرند نه فرد و این عجب است که به مشاور اقتدر اختیار دادیم که شخص وزیر هم چنین اختیارات عجیب و غریبی را ندارد .

گذشته از مطالب فوق من تعجب میکنم در شرایطی که دادگستری از کمبود کادر مینالد و بطوه جریان رسیدگی به دعاوی مردم را ناشی از کمبود کار قضائی میدانند چرا اینهمه قاضی عالیترتبه را برای احراز سمت مدیر کلی حقوقی در اختیار سازمانهای دیگر قرار میدهد ! درحالیکه تحصیل کرده‌های حقوق که در سازمانهای اداری هستند خیلی بهتر می‌توانند این وظیفه را انجام دهند و از طرفی همین کار موجب میشود که بقیه قضات که به این امکانات نمیرسند که مدیر کل بشوند و منشی و اتومبیل سرویس داشته باشند دلسرد شده و ایجاد بغض بین آنها میکنند . بنظر من دادگستری برای تسریع در رسیدگی به پرونده‌های معوقه بهتر است که به ایجاد جاذبیت در دادگستری بپردازد بنحوی که قاضی بدلیل جاذبه‌های مادی و معنوی توأم با اشتیاق در خدمت دستگاه قضائی کشور بوده و بقیه تحصیل کرده‌های حقوق هم تحت نفوذ این جاذبه به خدمت دادگستری درآیند .

رئیس - آقای اخلاق پور بفرمائید .

اخلاق پور - بنام خدای بزرگ و بنام نامی شاهنشاه آریامهر با اجازه مقام ریاست خانه ها ، آقایان - اکنون که لایحه شورای داورى مطرح است اجازه میخواهم درباره بقیه قضا و تأثیر آن در وضع اجتماعی بطور اختصار مطالبی بعرض برسانم . مقام قضا بلاعظا همیتی که دارا است و در سرنوشت مردم مؤثر میباشد همواره مورد توجه ادیان مختلف و زمامداران ملی بوده و برای پیشرفت عدالت و جلوگیری از اجحاف و تجاوز افراد نسبت یکدیگر طبق فرامین کتب آسمانی و دستورات شرعی و قوانین مصوبه پیوسته اقدامات لازم بعمل آمده و میآید و اگر در جامعه‌ای عدالت وجود نداشته باشد دیردی نخواهد تأیید که آن جامعه دچار هرج و مرج و آنا رشیستی گردیده و مضمحل میشود پس

برای بقاء هر ملت و برخورداری از آسایش فکری و آزادی واقعی باید در تعمیم عدالت و رفع هرگونه ظلمی نهایت دقت و مراقبت بعمل آید و در اجرای عدالت هم بهیچوجه تبعیض نباشد زیرا وجود تبعیض بضرر و نفع و قائل شدن امتیازات استثنائی نیز خود از مظاهر بی عدالتی بوده و برخلاف اصل هشتم متمم قانون اساسی است که میگوید .

اعلی مملکت ایران در مقابل قانون دولتی مساوی الحقوق خواهند بود . مطابق این اصل و به استناد از حقوق اجتماعی افراد لازم بنظر میرسد که قوانین مملکتی بلا استثناء و بدون قائل شدن امتیازات استثنائی باید جامع و شامل کلیه افراد و احاد مملکت بوده و همگی به یکسان از آن برخوردار گردند در غیر اینصورت قوانینی که توأم با امتیازات و استثنائات باشد بهیچوجه متضمن منافع اجتماعی و رفاه نیاز کلی افراد نخواهد بود و اگر مشروطه خواهان در مقابل مستبدین قد علم کرده و با دادن ضایعات بی شمار و فدا نمودن جان خود توانستند بر مستبدین چیره شوند منظور آنان مآلاً تعمیم عدالت اجتماعی و بر طرف ساختن امتیازات استثنائی بوده است متأسفانه در عمل چنین نیست و از صدر مشروطه تا کنون قوانینی از تصویب مجلسین گذشته که بیشتر جنبه تبعیض و یا امتیازات استثنائی داشته است برای مثال بیکی از آنها اشاره میکنم . در تبصره ذیل ماده ۹۴ قانون سازمان قضائی مصوب اسفند ۱۳۳۳ چنین قید گردیده است . سوابق هر نوع خدمت اداری کارمندان قضائی نیز از لحاظ ترفیع قضائی جزء خدمت محسوب خواهد شد ولی در هر حال از لحاظ احتساب این سوابق بیش از دو پایه داده نخواهد شد . در بند ۶ از ماده ۹۴ مورد بحث اشاره شده است . بمنظور اجرای ماده فوق استثنائاً کمیسونی از معاونین و مدیر کل اداری و رئیس اداره کارگزینی وزارت دادگستری تشکیل و نسبت بتفاضای ترفیع این قبیل کارمندان که تا آخر سال ۱۳۳۳ با رعایت مقررات این قانون استحقاق ترفیع دارند رسیدگی مینماید و پس از احراز استحقاق وزارت دادگستری احکام آنها را صادر میکند . چون این استثناء باعث تضییع حقوق عده‌ای از قضات که بعد از اسفند ۱۳۳۳ وارد خدمت قضائی شده بودند میشد برای رفع آن با وزارت دادگستری مکاتبه و در مقابل پاسخ داده شد که این عمل یک امتیاز استثنائی بوده است که عده‌ای از آن برخوردار گردیده‌اند و در مکاتبات بعدی متذکر شدند که رفع این تبعیض و امتیاز موجب میشود که تبعیض موجود تشدید گردد نظراً این قبیل تبعیضات زننده و تضییع کننده حقوق افراد متأسفانه در

کلیه شئون اجتماعی چشم می‌خورد که بازگو کردن و بر شمردن تمامی آنها از وسيله مجلس محترم بدور است . بپرحال بارها از کندی کار دستگاه قضا و احیاناً از بی عدالتی آن بحث شده و درجایدهم منعکس گردیده است . این ایراد بدستگاه عدالت و عدم رضایت از طرز کار آن سابقه بس طولانی دارد و قبل از مشروطه مربوط میشود مرحوم ناصرالدین شاه قاجار درباره اصلاحات و گسترش وزارت عدلیه تلگرافی از تهران به اصفهان بعنوان ظل السلطان مخایره مینماید که مضمون آن چنین است . از تهران به اصفهان نمره ۴ دولتی ۱۰ کلمه . دستخط به ظل السلطان چون اعم امورات دولت اشاعه عدل و داد است و ما نیز از اول جلوس خود تا کنون کمال مراقبت را در این کار فرموده‌ایم و هیچوقت دقیقه‌ای از دقیق آن رامیغفل نگذاشته‌ایم و انشاء الله نخواهیم گذاشت این اوقات را که در دیوانخانه عدلیه اعظم غیر از اسمی رسمی رسیده بود . لازم دانستیم که اساس آن را محکم فرمائیم این بود که تجدیداً خیلی باعظم و اجزای زیاد و قواعد صحیح دیوانخانه را برقرار نموده عضد الملک راهم بوزارت عدلیه منصوب داشتیم و شما هم اطلاع میدهم که احکام صادره از دیوانخانه را حکم ما دانسته فوراً بوقع اجرا گذاشته معطل ندارند و هر قدر بتوانید در تقویت و اجرای احکام دیوانخانه فروگذار نکنید ، شب ۲ رمضان مهر تلگرافخانه مبارکه اصفهان : با توجه باصول ۲۷ و ۲۸ متمم قانون اساسی که ضمن آن قوای سه گانه و تفکیک آنها از یکدیگر تشریح و تعریف گردیده در بدو مشروطه تصور سیرت دیوان عدالت عظمی و محاکم عدلیه که مرجع رسمی نظامات عمومی هستند مستقلاً و بدون دخالت قوای مقننه و مجریه موجودیت خود را اعلام و مشغول انجام وظایف قضائی گردند متأسفانه این مقامات بمانند زمان ناصرالدین شاه جزء وزارت عدلیه شد و رسماً بوسیله قوه مجریه اداره شده و هنوز هم اداره میشود و اینجانب چه در نطق بودجه‌ای سال ۲۵۳۵ و چه در نطق بودجه‌ای سال ۲۵۳۶ در مورد رعایت اصل تفکیک قوا و متنوع شدن قوه قضائیه مملکت از قوه مجریه به تفصیل بحث نموده‌ام ولی . بلحاظ عدم پاسخ گوئی از طرف مسئولین امور تا کنون نتیجه‌ای از این بحث نگرفته‌ام و خوب است که جناب آقای وزیر محترم دادگستری در این مورد با دادن پاسخ قانونی نمایندگان محترم مجلس شورای ملی را در جریان بگذارند بطوریکه حضار محترم انجمن حضار دارند خانه انصاف و متعاقب آن شورای داورى از بدیده‌های

عصر حاضر است که بانکار دایمانه شاهنشاه آریامهر بوجود آمده و اعضاء این واحد قضائی باذوق و شوقی وافر از نظر اجرای منویات رهبر دادگستر فعالیتی مستمر و خستگی ناپذیر از خود داشته اند که اینجانب چه بپنگام تشکیل خانه های انصاف که مسئولیت آن در حوزه قضائی آبادان بعهده ام بود وجه بعنوان مشاور قضائی در شورای داورى از نزدیک شاهد دلسوزی و خدمات صادقانه آنان بوده ام اگر از نظر اجرای اصول ۲۷ و ۲۸ مسمم قانون اساسی این واحدهای قضائی را جزء محاکم عدلیه محسوب و مستقل بوسیله قوه قضائیه مملکت بدون دخالت قوه مجریه اداره گردد هم قانون اساسی رعایت شده و هم بمقام قضا از نظر قابل شدن احترام عنایت گردیده است و جناب آقای مهندس شریف امامی رئیس محترم مجلس سنا بپنگام جلسه مشترک مجلسین در تاریخ ۲۳/۱۱/۳۰ بمناصب سال روز تأسیس مجلس سنا و بزرگداشت پنجاهمین سال ساختنهای دودمان جلیل بهلوی و انقلاب شاه و ملت فرمودند: بانگاهی به تاریخ مشروطیت ایران می بینیم که با فداکاری و مجاهدت آزادخواهان در چهاردهم جمادی الثانی ۱۳۲۴ هجری قمری مطابق سیزدهم ارداد ۱۳۰۵ شاهنشاهی فرمان مشروطیت به امضاء پادشاه وقت مظفرالدین شاه صادر شد. بموجب قانون اساسی ایران قوای کشور که ناشی از ملت است به سه شعبه تجزیه میشود و اصل تفکیک پذیرفته شده است. این قوا عبارتند از قوه مقننه، قوه قضائیه و قوه مجریه. باید عرض کنم که پذیرفتن اصل تفکیک قوا که جناب آقای مهندس شریف امامی بدان اشاره فرمودند کافی نیست و عملاً باید اصل تفکیک قوا مورد توجه و مرحله اجرا گذارده شود والا مثلی است معروف که باگفتن حلوا دهان شیرین نمیشود و این وظیفه حزب رستاخیز است که طبق مرامنامه حراست از قانون اساسی را جزء اهم وظائف خود اعلام نمود باید با اتخاذ تصمیمات قانونی نسبت به رعایت اصل تفکیک قوا و متزاع گردانیدن قوه قضائیه از قوه مجریه اقدام نماید تا آنجا که بخاطر دارم بارها از دستگاه عدالت اظهار غم رضایت گردیده و وزرائی نیز برای اصلاح آن مأموریت یافته اند و هر وزیر بنابه تشخیص خود با تغییر دادن قوانین و مقررات مربوط بجای اینکه مقام قضا را بطرف پیشرفت سوق دهد متأسفانه آنرا در مسیر قهرقرائی قرار داده و تا آنجا که

توانسته اند از قدرت قانونی و نفوذ معنوی مقام منزلت قضا کاسته اند و قسمت مهمی از اختیارات و صلاحیت را از قوه قضائیه سلب و باروشی که در پیش گرفته ایم طوی نمیکشد که بنابقول مرحوم ناصرالدین شاه چیزی غیر از اسم بی رسم از آن باقی نخواهد ماند و باید گفت که محکم ترین ضربه ای که بردستگاه قضائی مملکت وارد شده است در زمان مرحوم علی اکبر داور وزیر عدلیه وقت بود که برخلاف اصل عقیم مسمم قانون اساسی عدلیه را منحل و در اعلامیه هم که صادر نمود از مردم خواست تا چنانچه از قضات مشغول بکار کسی باشد که رشوه خوار باشد باو معرفی نمایند و جایزه بگیرند و اعماً باعث کمال تأسف است که شأن قضا را اینقدر پائین میاورند که از مردم میخواهند قضات رشوه خوار را معرفی نمایند مگر نحوه کار هر فردی معرف شخصیت و موقعیت اجتماعی او نمی باشد؟ مگر نمیشد با ارزشیابی کار و سنجش استعدادها و در نظر گرفتن وضع روحی و طرز رفتار از استخدام قضات سهل انگار و ایماناً رشوه خوار جلوگیری نمود چه لزومی داشت که با انتشار این قبیل اعلامیه ها برشان و مقام قضات با کدامین این کشور که خوشبختانه اکثریت قریب با اتفاق آنان از ادای منزه و پاک و کاری وسامی هستند لطمه زده باشند بعضی اینکه این دستگاه عظیم و حافظ حقوق مردم را با رعایت اصل تفکیک قوا تقویت و بر نفوذ معنوی قضات شریف آن بیفزایند متأسفانه بطوریکه ملاحظه میشود روز بروز آنرا با اتخاذ تصمیمات و روش های غیر اصولی ضعیف تر و بریکره آن ضریب مهلکی وارد میسازند و باید اطمینان داشته باشید که هرچه این دستگاه ضعیف و قدرت قانونی آن نقصان یابد در مقابل بر قدرت و نفوذ متجاوزین بحقوق اجتماع افزوده میشود که نتیجه این عمل بسیار خطرناک خواهد بود و تجارب اکتسابی و نتایج حاصله که گویا بارزی بر سیر قهرقرائی این دستگاه میباشد در حال حاضر اقتضاء میکند تا وقت نگذشته و وضع بدتر نگردد بمنظور اعاده قدرت از دست رفته و استحکام بنیان دستگاه عدالت که بی شک در برقراری نظم و قطع ایادی متجاوزین بحقوق اجتماعی تأثیر غیر قابل انکاری را دارد مسئولین امور اصل تفکیک قوا را بحکم دستور صریح قانون اساسی درباره قوه قضائیه جاری نمایند آنوقت است که هم این قوه عملاً و با اعمال قدرت و وظائف قانونی خود را بخوبی انجام داده و هم لطمه ای که بقانون اساسی در این مورد وارد آمده است بر طرف خواهد گردید و اینجانب

لوايح سه گانه یعنی لایحه شورای داورى و لایحه خانه انصاف و لایحه قانون اصلاح پاره ای از قوانین دادگستری را بدقت مطالعه کردم معایب زیادی دارد و ایراداتی نیز بر آن وارد است که باتوجه بضیق وقت بمواردی چند از آنها اشاره و امید است جناب آقای وزیر محترم دادگستری سوالات مطروحه پاسخ لازم بدهند.

۱ - چرا بانکون اصل تفکیک قوا درباره قوه قضائیه رعایت و اجرا نگردیده و این دستگاه کماکان و بماند قبل از حکومت مشروطه وسیله قوه اجرائیه اداره میشود؟
۲ - بانیکه در حال حاضر دادگاههای بخش بمعیت شوراهای داورى انجام وظیفه مینمایند بر اثر کثرت کار و مراجعین بسنگاههای مزبور بیرونده های زیادی موجود است که موجب تراکم امور گردیده با این وضع چه امری ایجاب نمود که دادگاههای بخش که بصورت اعظم کارها را انجام میدهد منحل شود آیا با انحلال دادگاههای بخش امکان دارد که شوراهای داورى بتوانند علاوه بر کارهای خود کارهای دادگاههای بخش و قسمتی از امور جنحه را که بانها محول میشود بدون اشتباه سرعت و طاعتیت وبدون رکود انجام دهند؟

۳ - طبق قسمت اخیر ماده ۱۹۹ قانون شورای داورى مصوب تیرماه ۱۳۰۵، اوقات تشکیل شورای داورى از طرف اعضاء آن باموافقت مشاور معین خواهد گردید و شوراهای داورى باستناد همین ماده در عرض هفته بیش از چند روزی کار نمیکند باتوجه با انحلال دادگاههای بخش و کثرت کارها آیا شوراهای داورى بماند گذشته اوقات کار خود را باموافقت مشاور تعیین میکنند یا اینکه شوراهای داورى بماند سایر مراجع قضائی در تمام روزهای هفته باستثناء ایام تعطیل کار خواهند نمود اگر چنین باشد آیا فکر میکنید که اعضاء شورای داورى که اکثر آنان باید بمشاغل خود نیز برسند خواهند توانست بنحوی مطلوب وبدون برخورد باشکالی انجام وظیفه نمایند؟

۴ - قضات مراجع قضائی و دیوان عالی کشور با داشتن تحصیلات عالی قضائی و سوابق طولانی اغلب برای حل و فصل دعاوی بشکلاتی برخورد میکنند که جز از طریق هیئت عمومی دیوان عالی کشور آزره دیگری امکان پذیر نیست با در نظر گرفتن این مشکلات و محظورات جناب آقای وزیر محترم دادگستری چگونه بکار اعضاء شوراهای داورى که اغلب فاقد تحصیلات عالی و اطلاعات قضائی هستند و بیش از چهار سال هم اگر مجدداً انتخاب نشوند در این مقام باقی

نیستند اطمینان خواهند داشت آیا بر کار کسی که مدتی از چهار سال باید به فراگیری و کسب تجربه بگذرانند اطمینان دست یا خیر؟ بعقیده اینجانب مدت چهار سال خیلی کم است.

۵ - بانیکه سالیان بمتمادی است دادگاه بخش بوجود آمده پیدا است در طول ۱۳۰۵ مدت نسبتاً طولانی تجاری اندوخته شده و قضات محاکم آنهم با دارا بودن لااقل دانشنامه لیسانس حقوق و چند سال سابقه خدمت هنوز آشوریکه باید وسایل تمام مسائل حقوقی و جزائی آشنائی کامل ندارند و بعضی از آنان هم دچار تخلفات انتظامی میشوند و با این اوصاف از طرز کار آنان رضایت کامل حاصل نبوده که منجر با انحلال دادگاههای بخش میگردد آیا جناب آقای وزیر دادگستری میتواند ثابت کند که اعضاء شورای داورى با نداشتن تحصیلات عالی حقوق و نبودن در کنار سایر قضات عالی مقام و وظائف خود را بدون اشتباه انجام دهند و آیا اطلاعات مشاور قضائی برای راهنمایی و ارشاد آنان کافی خواهد بود.

۶ - در مورد خانه انصاف باید عرض کنم که طبق ماده ۱۶ لایحه خانه انصاف ممکن است عضو و یا اعضاء آن بعضاً و یا کلاً فاقد سواد باشند و در این حال یکی از معتمدان با سواد محل را بعنوان عضو اصلی خانه انصاف انتخاب خواهند نمود و در خانه انصاف هم مشاور قضائی وجود ندارد و وزارت دادگستری طبق ماده ۱۶ لایحه مورد بحث مکلف گردیده که برای آشنا ساختن اعضاء خانه انصاف به وظائف و اختیارات قانونی آنان دوره های آموزشی بمدت مناسب ترتیب دهد: با این وضع آیا امکان دارد که اعضاء بی سواد خانه انصاف بتوانند دوره های آموزشی به بینند اگر عملی است به چه طریق میتوان وظائف قانونی را که احتیاج به سواد لازم دارد با اعضاء بی سواد خانه انصاف تفویض و از کار آنان در این مورد مطمئن بود.

۷ - این سؤال مطرح است که چه امری ایجاب نموده که قبلاً اداره تشخیص در دیوان کشور بوجود آید و یا اینکه مدتی از آن نگذشته چه عاملی باعث گشته که شعبه تشخیص منحل گردد.

رئیس - آقای اخلاق پور فعلاً کلیات لایحه مطرح است مواد مطرح نیست برای شور دوم باتوجه به پیشنهادهای داده شده کمیسیون دادگستری مواد لایحه را مجدداً بررسی خواهد کرد.

اخلاق پور - بلی مطالب من هم که مربوط به کلیات لایحه

بود تقریباً تمام شد و پیشنهادها همانطور که فرمودید در کمیسیون مطرح میشود.

رئیس - آقای آستانه ای بفرمائید.

آستانه ای - با اجازه مقام ریاست، همکاران ارجمند، هیأت محترم دولت، مخصوصاً جناب آقای کیانپور وزیر محترم دادگستری و معاونان ایشان که التفات فرموده اند و افتخار می کنم چون گزارش های حضوری اثر دیگری دارد وقتی گزارش یا مطلبی شفاهی گفته شود تأثیر دیگری نیگذارد تا از روی نوشته خوانده شود. امیدوارم سایر وزراء هم همین سبک را اتخاذ بفرمایند و همه نمایندگان هم تشریف دازند شورای داور و خانه های انصاف در ایران خدمات برجسته ای کرده اند و من اطمینان دارم که با تصویب این قانون خدمات برجسته تری را انشاء الله خواهند کرد کسانی که این قانون را نوشته اند همه زحمت کشیده اند و مورد احترامند ولی همچنانکه یک نویسنده بزرگ ممکن است آثار بزرگی از خود باقی بگذارد و نوشته او در فرهنگ یک ملت جا باز کند میتوان در زوایای نوشته او لغت های نامأنوس و جملات سبک نیز پیدا کرد. بنابراین هیچ قانونی هم نمیتواند خالی از نقص باشد یا حداقل نمی تواند مدت های مدیدی خالی از نقص باشد بر حسب قیاس نسبی آنچه که من در این قانون می بینم نسبت به قانون گذشته فوق العاده بهتر است و انصافاً به کسانی که زحمت کشیده اند و این لایحه را تنظیم کرده اند باید تبریک گفت، مع الوصف می بینم نقائص کوچکی هم دارد که فکر می کنم این نقائص کوچک را وزارت دادگستری حمل می کند در یک جا عنوان شده که استادان دانشگاهها و کلاهی دادگستری که بنده و کلاهی عدلیه احترام میگذارم و خدمتشان ارادت دارم و شاید بچه خود من سال آینده وکیل عدلیه بشود ولی نوعاً نمی پسندم که وکیل عدلیه در شورای داور عضو مشاور باشد در شهرهای کوچک صلاح نیست در شهرهای بزرگ ممکن است صلاح باشد ولی در شهرهای کوچک صلاح نیست جای دیگر در لایحه عنوان شده که کارمندان شورای داور باید تعلیمات اداری مشاور را هم اجرا کنند یعنی یک کارمند اداری دو نقش باشد یا یک کارمند از دو نفر فرمان ببرد و این مشکلاتی را ایجاد میکند چون ممکن است رئیس شورا یک حرفی بگوید و بعد آن نفر دیگر یک حرف دیگری بگوید که در نتیجه حوادثی بوجود میآید، در ماده ۱۰ عنوان شده اگر یک عضو شورای داور بدکار کند وزارت دادگستری عذر او را خواهد خواست، اینجا سؤالی پیش میآید که شورای داور کیست؟

عضو شورای داور منتخب مردم است اگر مردم اشتباه کردند جوبیش را خودشان باید بخورند، اما دادگستری نباید نسبت به مردم بی اعتنا باشد. اگر عضو شورای داور اشتباه کرد و بدکار کرد در لایحه اینطور عنوان شده که وزارت دادگستری تشخیص میدهد و او را بیرون می کند و این درست نیست. عضو شورای داور قائم مقام یک قاضی میشود. کسی که از دموکراسی ایران امروز استفاده می کند و یک مذهب کاذب درست می کند رأی می آورد و در شورای داور می نشیند، سوء استفاده می کند یا سوء خدمت می کند شما فقط او را بیرون می کنید، شما اشتباه می کنید، بیرون کردن او این درست نیست بنابراین کسی را محاکمه کنید. محاکمه بشود تا هیچ کس از دموکراسی ایران امروز سوء استفاده نکند و اگر صرفاً به این بسنده کنید که او را بیرون کنید نسبت به دموکراسی امروز ایران بی اعتنا شده است، زیرا این دستگاه هر کسی را که خواست بیرون می کند در صورتیکه باید محاکمه بشود و وزارت دادگستری بکار او رسیدگی کند اگر محکوم شد از کار معزول بشود و اگر محکوم نشد به کار خودش برگردد زیرا بسیار اتفاق افتاده که شورای داور یا قاضی ای که مشاور این هاست درگیری ایجاد می کند چون قاضی احياناً مایل بوده تعلیمات خودش را به اعضای شورای داور تحمیل کند (یکی از نمایندگان - تفهیم می کنند) بلی، گاهی ممکن است البته این در اقلیت است و بسیار نادر، ما باید در آن موارد هم فکر کنیم باید توجه بشود، جایی برخورد کردیم که تلویحاً نوشته شده است اعضای شورای داور می توانند برای حل و فصل امور اگر طرفین راضی باشند اقدام کنند، معذالک این کار بسیار بزرگی است من همین جا هم حرف دارم، البته صلح آوای همه احکام است، گاهی دیده شده یک پرونده بین دو نفر بین دوشریک بازده الی بیست سال در دادگستری گیر کرده است و به حکم نرسیده است در این موقع یک ریش سفید ممکن است یک جوان ۲۴ ساله باشد یا یک انسان ۸۰ ساله باشد می آید و می نشیند اینکار را اصلاح می کند، و آنها را از گرفتاری دادگستری و دادگستری را از گرفتاری آنها نجات می دهد، این آدم مقنس است و خیلی مورد احترام است و در دین اسلام خیلی به آن ها احترام گذاشته شده است، تجربه نشان داده است که قضات در روستاها و بخش ها خیلی آسان تر زندگی کرده اند و نمی از کار دادگستری را حل می کنند، زندگی آنها نه تنها جنبه تجملی نداشته بلکه جنبه تخصصی داشته. بهر حال کار دستگاه شورای داور کار بسیار مهمی است، معنی این نوشته این است که

اعضای شورای داور می دانند که اگر طرفین دعوا رضایت ندهند برای صلح و اصلاح، حاضرند پنجاه میلیون تومان، ۲۰۰ میلیون تومان هم چک بدهند و قانونی را بخوانند و رأی بدهند و استنباط من این است ولی خود اعضای شورای داور این را استنباط نمی کنند مردم این را استنباط نمی کنند با این که متأسفانه در ایران پرونده های حقوقی و جزائی زیاد است این زیادی ناشی از بد لفظی مردم نیست ناشی از نادانی مردم است برای اندک چیزی مراجعه به دادگستری می کنند خیلی از افراد هستند که منتظرند که یک کسی آنها را به صلح دعوت کند، حالا خشنود باشد، رئیس دادگستری باشد یا کس دیگری باشد، این واقعاً در نهاد مردم هست که دعاوای گذشته را با همدیگر التیام بدهند چون می گویند ما بیست سال دعوا داشتیم و حالا چون شورای داور ما را دعوت به آشتی کرده دعوا را بریدیم، و اگر من برای خودم خدمتانی خواهم قائل بشوم از همین قبیل صلح و اصلاحاتی بود که در محل خودتان بین مردم انجام داده ام این است که مردم نمی توانند حدود خود را بشناسند گاهی دیده شده است که شاگردی وقتی مدرک یادبیلیم خود را می گیرد می رود پیش معلم و می گوید کار من خیلی نیزتر و آسان تر از کار آن یکی است و ایرادی می گیرد می گوید که من بهتر هستم و آقای معلم که مثلاً پنج نفر از شاگردانش نمره بیست داده است در کنار نمره بیست اولی می نویسد صد آفرین، و این شاگرد ذوق می کند و بعد فردای آید به شاگردان دیگر می گوید که من بیست گرفته ام با صد آفرین و دوباره یک نفر دیگر می آید معلم می نویسد بیست با دو بیست آفرین این کاربرد جنبه روانی دارد از نظر علمی ممکن است درست نباشد ولی اثر روانی دارد پیشنهادی که من می کنم این است که یک چیز لازم است که اگر اصلاح بدانید در شوراهای داور و خانه انصاف حدی قائل بشوید که خانه انصاف بتواند دعاوی اشخاص را در صورتی که طرفین تا ۱۰ میلیون تومان یا ۱۰۰ میلیون تومان باشد داور کند، شورای داور تا ۳۰ یا ۵۰ میلیون تومان، وقتی دید که اثرش این است یک عضو شورای داور در اجتماع احساس شخصیت کند، می گوید من کسی هستم که می توانم دعاوی صد میلیون تومان را اصلاح کنم، مردم هم آگاه خواهند شد که چنین تشکیلاتی وجود دارد که می تواند دعاوای صد میلیون تومان را اصلاح کند و آنگاه افراد اجتماع خودشان به خودشان نصیحت می کنند، آقا چنین شورایی در اینجا هست که دعاوی

صد میلیون تومان را حل و فصل می کند، و ما بخاطر ۳۰۰ تومان با هم دعوا می کنیم، همه میگویند بهتر است بروید همانجا اصلاح کنید. من فکر می کنم اگر بیش از این وقت مجلس را بگیریم مصلحت است، رئیس مطالب خود را عرض کرده و بقیه جزئیات را در کمیسیون بعرض اعضای محترم کمیسیون خواهم رسانید. از توجهی که به عرایض فرمودید و حوصله ای که بخرج دادید بی نهایت متشکرم (احسن است).

رئیس - آقای رفعتی بفرمائید.

رفعتی - جناب آقای رئیس، همکاران محترم، در هر اجتماعی میان مردم بالطبع اصطکاک منافعی پیش می آید و این اختلافات را دستکة اجرائی از روی بصیرت و همچنین ضوابطی باید با خود بردم حل کنند مادر زمانی که هستیم، قانونی که داریم به آن نحوی که باید جوابگوی اجتماع ما باشد و رفع احتیاج کند، نیست. بالطبع ما اگر بخواهیم قانون قرآن را اجرا کنیم، کافی خواهد بود. چون قرآن دستوراتی داده که هیچکس نمی تواند آنها را نقض کند. بعد هم قانون اساسی است که هیچ قابل تغییر نیست؛ اما در قوانینی که ما داریم روی روال روزمره اختلافاتی پیش می آید بایستی یک حدی داشته باشد. من از این قانونی که دولت به مجلس تقدیم داشته واقعاً تشکر می کنم و کسی هستم که با این قانون واقعاً مسواقم باین جهت اولاً عده ای از حقوق دانان مملکت ما در کمیسیون دادگستری بان رسیدگی کرده اند و تا حدودی که توانسته اند اصلاحاتی کرده اند. در اینجا بنده می خواهم عرض کنم قانون که در سابق هم این قانون را داشتیم که بنام قانون کدخدان منشی در شاه ایران بود. این قانون وقتی اختلافی بین دو نفر ایجاد میشد یک عده ای ریش سفید می نشستند و اختلافشان را حل و فصل می کردند این وضع الان هم در منطقه ما وجود دارد. بعد در زمانی که قانون مملکتی ما روی قوانین دادگستری آمد این قوانین مملکتی جلوی اینگونه کدخدان منشی ها را گرفت و گفت دخالت در امر قضا است. حالا چه بهتر که دولت به این فکر افتاده و لایحه ای تهیه کرده است و در حقیقت کار را به خود مردم واگذار کرده است. چون مردم واقعاً زودتر به حقیقت میرسند و در هر دعوائی، نسبت به حق و ناحق آن آگاه هستند و بهتر رسیدگی می کنند. برای مثال نمونه ای خدمتان عرض کنم، در دادگاهی در ایلام بنده حضور داشتم. شخصی مراجعه کرد و گفت من ۱۲۰۰ تومان از فلان شخص طلبکار

عسم . گفته شد دلیل شما چیست ؟ گفت دلیل من
اعتراف خود شخص است . که حاکی از این است که
این اول حق من است . باو گفته شد که مدرک شما
مصحح است و بعد همین آقا رات به دیوانعالی کفر .
من گفتم آقای بازرسی واقعاً شما این مرد را محکوم
می کنید ؟ گفت بله . گفتم این شخص که ادعا
می کند از همسایه من طلبکار است ، همسایه من اعتراف
کرده که بدکار است و این شخص را نباید واقعاً
محکوم کرد . برای اینکه موضوع برایشان روشن باشد
بفرمایند این شخص را بیاورند تا در حضور من اعتراف
کند فرستادند این شخص را آوردند . گفتم آقا مگر شما
بدکار بودید ؟ گفت چرا ، ولی دلیلی وجود ندارد .
اما اگر بکن شورای داورى که بکت قاضی محلی است
خودش متوجه و مغلب است دیگر آن حق ضایع نمی شود .
در اینجا بنده یک تذکراتی دارم راجع به تنبیه بیک عضو
شورای داورى متخلف . اگر یک عضو شورای داورى
تخلفی کرد ضابطه ای برای تنبیه او نیست در صورتیکه
برای قضات دادگستری ضابطه ای برای تنبیه شان وجود
دارد یعنی آنها دادگاه انتظامی قضات دارند که به تخلفاتشان
رسیدگی می کنند . ولی برای اعضای شورای داورى
بیش بینی نشده است (یکی از نمایندگان - او را اخراج
می کنند) اخراج کافی نیست چون قاضی متخلف را
اگر اخراجش کردند تنبیه هم دارد . بنظر من بیک تنبیه
هم برای عضو شورای داورى که تخلف کند باید در نظر
گرفت . دوم اینکه شوراهای داورى فعلی چون اختیارات
زیادی ندارند مردم هم زیاد توجه ندارند و عده ای را
باخوانش و تنها آوردند و عضو شورای داورى کردند .
بنده استدعا می کنم همزمان با تصویب این قانون
دستور انتخاب جسد شوراهای
داورى را باید وسیعتر و با بررسی بیشتری بدهید و این
به مراتب بهتر خواهد بود تا اینکه در حال حاضر همین قانون را
بدهیم بدست عده ای که شاید صلاحیت اینکار را ندارند
باید در مورد این داوطلبین عضو شورای داورى بیشتر
تحقیق شود و آنگاه مردم هم زای خواهند داد .
مستکرم (احمدت)

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری
نشد) رأی میگیریم به ورود در شورای واد خانمها و آقایانی
که موافقت خواهند میکنیم قیام فرمایند (اکثر برخاستند)
تصویب شد. ماده اول قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد)
ماده ۱ - رسیدگی بدعاوی و جرائم و امور که در

این قانون پیش بینی شده بعهده شورای داورى خواهد بود.
رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده دوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)
ماده ۲ - شورای داورى مرکب از پنج نفر از معتمدان
محل است که از طرف ساکنان و شاعلمین حوزه شورای
داورى برای مدت ۳ سال انتخاب خواهند شد . یکی از
آنان سمت ریاست و دوفتر عضویت اصلی و دوفتر دیگر
عضویت علی البدل را خواهند داشت . رئیس و دو نفر
عضو اصلی در اولین جلسه شورای داورى از طرف
منتخبین مذکور برای مخفی انتخاب خواهند شد .
شورای داورى با حضور سه نفر تشکیل و تصمیمات
با کثرت اتخاذ میشود .

تبصره - وزارت دادگستری مکلف است تجدید
انتخابات شورای داورى را سه ماه قبل از پایان مدت
عضویت اعضاء آن انجام و بپایان رساند . لیکن هرگاه در
انتضاء مدت مزبور انتخاب اعضاء دوره جدید بعملی
پایان نرسیده باشد اعضاء قبلی شورای داورى تا حدود
اعتبارنامه منتخبین جدید کماکان بکار خود ادامه
خواهد داد .

رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی
در ماده ۳ لایحه شورای داورى قید گردیده است .
رئیس و دو نفر عضو اصلی در اولین جلسه شورای داورى
از طرف منتخبین مذکور برای مخفی انتخاب خواهند شد .
تقاضا مینماید که بشرح زیر اصلاح گردد .

رئیس و دوفتر عضو اصلی در اولین جلسه شورای
داورى از طرف منتخبین مذکور برای مخفی برای یک
سال انتخاب خواهند شد و تجدید انتخاب آنان برای
سالهای بعد بلا اشکال خواهد بود .

سلامتینا اخلاق پور
ریاست محترم مجلس شورای ملی
احتراماً پیشنهاد مینماید :

ماده ۳ لایحه قانون شورای داورى بشرح زیر اصلاح
شود :

ماده ۲ - شورای داورى مرکب از پنج نفر از
قضات بازنشسته یا مستعفی و کلاهی دادگستری - اعضاء
هیئت علمی یا آموزشی دانشگاهها و مؤسسات عالی
آموزشی - سردفتران اسناد رسمی - فارغ التحصیلان رشته های

اتوق دانشگاههای داخلی یا خارجی - فرهنگیان -
نارمندان بازنشسته دادگستری یا ثبت اسناد میباشد که
از طرف ساکنان و شاعلمین حوزه شورای داورى برای مدت
چهار سال انتخاب خواهند شد و یکی از آنان سمت ریاست
و دو نفر عضویت اصلی و دوفتر دیگر عضویت علی البدل
را خواهند داشت . رئیس و دوفتر عضو اصلی در اولین
جلسه شورای داورى از طرف منتخبین مذکور برای
مخفی انتخاب خواهند شد . شورای داورى با حضور سه
نفر تشکیل و تصمیمات با کثرت اتخاذ میشود .

(تبصره ماده ۳ بجای خود محفوظ خواهد ماند)
باتقدیم احترامات - محمد تقی شریعت
ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه قانونی شورای داورى پیشنهادهای
اصلاحی خود را بشرح زیر اعلام میدارد :

۱- در ماده ۳ در آخر سطر سوم قید گردد از بین
حائزین اکثریت و دینیهای اول و دوم و سوم یکی از آنان
سمت ریاست و دوفتر عضویت اصلی و دوفتر دیگر که
آراء کمتری دارند عضویت علی البدل را خواهند داشت .

۲- در بند سوم از ماده هفت اصلاح شود که حداقل
من انتخاب شوندگان ۳ سال و حداکثر هفتاد سال باشد .

۳- در ماده ۱۰ برکناری عضو منتخب موکول
بارتکاب و محکومیت بجرائم مستلزم محرومیت از حقوق
اجتماعی باشد و یا بر اثر ه جلسه استوالی غیبت بدون
مغذر موجب عضو غائب مستعفی شناخته شود .

۴- در ماده ۴ جمله وزارت دادگستری میتواند ،
بجمله وزارت دادگستری مکلف است اصلاح گردد .

باتقدیم احترام - دکتر مشیر
ریاست محترم مجلس شورای ملی

در تبصره ذیل ماده ۳ قید گردیده است . وزارت
دادگستری مکلف است تجدید انتخابات شورای داورى را
سه ماه قبل از پایان مدت عضویت آن انجام و بپایان
رساند .

بنظر ایجناب چون جمله انجام و بپایان برسد صحیح
نیست بهتر خواهد بود که بجای کلمه انجام کلمه شروع
نوشته شود زیرا معنی انجام همان پایان است که تکرار
دو کلمه موجه نمی باشد .

غلامرضا اخلاق پور
رئیس - ماده سوم قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - وزارت دادگستری در صورت لزوم ، هرشور
را براساس خصوصیات و شرایط و مقتضیات محل بحوزه هائی
برای تشکیل شورای داورى تقسیم و صورت حوزی بندی و
تقسیمات مزبور را برای اطلاع عموم منتشر خواهد کرد .
وزارت دادگستری میتواند قبل از تجدید انتخابات در
تقسیم بندی مذکور تجدید نظر نماید .

تصمیم وزارت دادگستری می تواند با توجه بجهت کار شورای
داورى قبل از پایان دوره برای بقیه مدت است تشکیل
شورای داورى دیگر در قسمتی از حوزه همان شورا و
تعیین حوزه صلاحیت آن اقدام نماید ولی رسیدگی
به پرونده هائی که قبلاً بشورای داورى رسیده کماکان
بعهده همان شورا خواهد بود .

رئیس - در ماده سوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده ۴ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - وزارت دادگستری از بین قضات شاغل یا
بازنشسته یا مستعفی ، اعضاء هیئت علمی یا آموزشی
شاغل یا بازنشسته دانشگاهها و مؤسسات عالی آموزشی
در رشته های حقوق یا وکلاء دادگستری یا سردفتران
اسناد رسمی که مقیم حوزه شورای داورى یا شهری که
شورای داورى در آن واقع است بوده و یا حاضر باقامت در
آن محل باشند ، یک نفر را بعنوان مشاور شورای داورى
انتخاب خواهد نمود . در نقاطی که شورای داورى در مقر
دادگاه دادگستری نیست وظایف قانونی مشاور شورای
داورى از طرف وزارت دادگستری بیکي از قضات نزدیکترین
مرجع قضائی محول و یا در صورتیکه میزان مراجعات
بشورای داورى ایجاب نماید انجام این وظیفه مستقلاً
بقاضی معینی واگذار خواهد شد .

رئیس - در ماده ۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی
محترماً در مورد لایحه قانون شورای داورى مصوب
کمیسیون دادگستری در تعاریف ماده چهارم جیت
انتخاب مشاور پس از وکلاء دادگستری مدیران دفاتر
دادگستری ، هم از شاغل یا بازنشسته و کارگشایان دادگستری
از جهت این کار صلاحیت در وکالت افراد در شوراهای

داوری پیشنهاد میشوند، اضافه گردند.

با احترام

محمد رضا کبیری - رضی چلاجور - محمد حسین کاشفی

دکتر ستوده محبتی - کمیلی زاده

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۴ قید گردیده در نقاطی که شورای داور در مقر دادگاه دادگستری نیست وظائف قانونی مشاور شورای داور از طرف وزارت دادگستری یکی از قضات نزدیک ترین مرجع قضائی محول . . . . .
اولاً تقاضا میشود که جمله مقر دادگاه دادگستری به مقر دادگاه شهرستان اصلاح ثانیاً دادگاه بخش مستقل نیز بان اضافه گردد و پیشنهاد مینماید بشرح زیر: در نقاطی که شورای داور در مقر دادگاه شهرستان یا دادگاه بخش مستقل نیست وظائف قانونی مشاور داور از طرف وزارت دادگستری یکی از قضات نزدیک ترین مرجع قضائی محول . . . . . اصلاح شود.

غلامرضا اخلاق پور

ریاست معظمه مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید:

۱- ماده ۴ لایحه بشرح ذیل اصلاح گردد.

ماده ۴- وزارت دادگستری از بین قضات شاغل یا بازنشسته و یا مستعفی و یا وکلای دادگستری که مقیم حوزه شورای داور یا شهری که شورای داور در آن واقع است بوده و یا حاضر به اقامت در آن محل باشند یک نفر را بعنوان مشاور شورای داور انتخاب خواهند نمود. در نقاطی که شورای داور در مقر دادگاه دادگستری نباشد، وظائف قانونی مشاور شورای داور از طرف وزارت دادگستری به یکی از قضات نزدیکترین مرجع قضائی محول و یا در صورتیکه میزان مراجعات به شورای داور ایجاب نماید، این وظیفه مستقلاً به قاضی معینی واگذار خواهد شد.

۲- تبصره های زیر به ذیل ماده ۴ اضافه گردد.

تبصره ۱ ذیل ماده ۴- جلسات شورای داور رسمیت نخواهد یافت مگر با حضور مشاور، ورائی شورای داور قطعیت نخواهد داشت مگر پس از تأیید مشاور.

تبصره ۲ ذیل ماده ۴- مشاوران شورای داور که بشرح فوق از بین قضات و یا وکلای دادگستری انتخاب خواهند شد از حیث تخلفات تابع مقررات دادسرای انتظامی قضات و یا دادسرای انتظامی وکلاء دادگستری خواهند بود.

۳- بند ۴ از ماده ۷ در باب شرایط انتخاب شوندگان بشرح زیر اصلاح شود:

بند ۴ از ماده ۷- دارا بودن تحصیلات لازم و متناسب در حدودی که بنظر کمیسیون مذکور در ماده ۴ این قانون کافی باشد.

۴- تبصره های زیر بعنوان تبصره ۲ به ذیل ماده ۸ لایحه قانونی الحاق گردد:

تبصره ۲ از ماده ۸- جلسات شورای داور مرتباً و مستعراً تشکیل و شرکت اعضاء شورای داور و عضو مشاور در جلسات الزامی خواهد بود.

تبصره ۳ از ماده ۸- اعضاء شورای داور و عضو مشاور موظف بوده و برابر تعرفه ای که از طرف وزارت دادگستری تعیین خواهد شد، حقوق و مزایا دریافت خواهند داشت.

۶- قسمت اخیر ماده ۲ لایحه قانونی شورای داور که مقرر داشته «لیکن شورا های داور موجود بر اساس مقررات این قانون بکار خود ادامه خواهند داد.» حذف و بلحاظ اهمیت نقش مؤثر و افزایش صلاحیت شورا های داور بجای آن در ذیل ماده ۲ لایحه اضافه گردد.

« وزارت دادگستری مکلف است حداکثر در عرض مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، تجدید انتخابات شورا های داور را بر اساس مقررات و ضوابط مقرر در قانون شورای داور انجام و پیمان رساند. شورا های داور موجود بر اساس مقررات این قانون تا انقضای مدت مقرر در فوق بکار خود ادامه خواهند داد.

با تقدیم احترامات - یوسف کهن

رئیس - ماده ۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵- شورای داور برای انجام وظایفی که برعهده دارد دبیرخانه ای خواهد داشت که کارمندان آن علاوه بر انجام دستورهای شورا تعلیمات مشاور را نیز در امور اداری رعایت خواهند نمود.

این کارمندان را میتوان از بین کارکنان شاغل یا بازنشسته دولت تعیین و یا از طریق خرید خدمت بکارگمارد.

رئیس - در ماده ۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظمه مجلس شورای ملی

اجترماً پیشنهاد مینماید تبصره زیر به ماده ۴ لایحه قانون شورای داور اضافه شود:

ترتیب چاپ ۶.۴ در بند ۵ ماده ۷ شرایط انتخاب شوندگان پیشنهاد می نماید.

بجای سکونت یا اشتغال به شغل عبارت زیر (سکونت که کمتر از یکسال نباشد با اشتغال به شغل یا داشتن درآمد مشخص در حوزه شورای داور) گنجانده شود.

با تقدیم احترام - دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داور شماره ترتیب چاپ ۶.۴ در ماده ۷ شرایط انتخاب شوندگان پیشنهاد می نماید بند ۸ بدین شرح اضافه شود.

بند ۸ - متأهل و دارای فرزند باشد با استثنای کسانی که سن آنها از ۶۰ سال متجاوز نباشد.

با تقدیم احترام دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داور شماره ترتیب چاپ ۶.۴ در بند ۷ از ماده ۷ شرایط انتخاب شوندگان پیشنهاد می نماید.

عبارت (وحسن شهرت) نیز به آخر جمله اضافه شود. با تقدیم احترام - دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در بند ۳ از ماده ۷ قید شده است. داشتن حداقل ۳۰ سال تمام. چون اشخاص در سن کیوالت بلحاظ از دست دادن قدرت بدنی و نیروی فکری ممکن است قادر بانجام وظیفه نباشند پیشنهاد مینماید که بند ۳ فوق الذکر بشرح زیر:

بند ۳ - سن انتخاب شوندگان کمتر از سی سال تمام و بیشتر از هفتاد سال تمام نباشد.

اصلاح گردد. غلامرضا اخلاق پور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داور شماره ترتیب چاپ ۶.۴ در بند ۴ ماده ۷ شرایط انتخاب شوندگان پیشنهاد می نماید:

بعد از عبارت دارا بودن سواد و معلومات کلمه (صلاحیت اخلاقی لازم) نیز اضافه گردد.

با تقدیم احترام - دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داور شماره ترتیب چاپ ۶.۴ در بند ۳ ماده ۷ شرایط انتخاب شوندگان شورای داور پیشنهاد می نماید:

بند ۳ - بجای حداقل ۳۰ سال تمام حد اقل ۲۵ سال تمام منظور گردد.

با تقدیم احترام - دکتر حسین طیب

رئیس - ماده ۴ قرائت میشود.

تبصره - شهرداریها موظفند تا زمانیکه وزارت دادگستری مجلی برای شورا های داور آماده نکرده است ساختمانی مناسب در اختیار شورا های داور قرار دهد و وسایل کار آنها را در آغاز فراهم نماید تا دبیرخانه و محل تشکیل شورا های داور در آنجا مستقر گردد.

با احترام - علی اصغر مظهري

رئیس - ماده ۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - انتخاب کنندگان باید دارای شرایط زیر باشند.

۱- تابعیت ایران.

۲- دارا بودن اهلیت قانونی.

۳- داشتن حداقل ۱۸ سال تمام.

۴- سکونت یا اشتغال به شغل در حوزه شورای داور.

۵- نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر.

۶- ثبت نام در دفتر مخصوص نام نویسی شورای داور.

تبصره - تعداد دفاتر نام نویسی و طرز تنظیم و نگاهداری آنها و بطور کلی ترتیب انتخابات طبق این نامه ای خواهد بود که به تصویب وزارت دادگستری

رسد.

رئیس - در ماده ۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

ماده ۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - انتخاب شوندگان باید دارای شرایط زیر

باشند:

۱- تابعیت ایران.

۲- دارا بودن اهلیت قانونی.

۳- داشتن حداقل ۳۰ سال تمام سن.

۴- دارا بودن سواد و معلومات لازم در حدودی که بنظر کمیسیون مذکور در ماده ۴ برای انجام وظایف شورای داور

کافی باشد.

۵- سکونت یا اشتغال به شغل در حوزه شورای داور.

۶- نداشتن سابقه محکومیت کیفری مؤثر.

۷- معروفیت بدیانت و صحت عمل و امانت.

رئیس - در ماده ۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهاد های رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داور شماره

(بشرح زیرخوانده شد)

ماده ۸۸ - کارمندان شاغل دولت اعم از کشوری، مؤسسات وابسته بدولت و شهرداریها و کادریوهای مسلح شاهنشاهی و همچنین اعضای انجمن شهر و شهرستان باستانه آموزگاران، دبیران و اعضاء هیئت علمی و آموزشی دانشگاهها و آموزش عالی حق انتخاب شدن ندارند.

تبصره - در نقاطی که اکثریت ساکنان حوزه آن را کارمندان سازمانها یا شرکتهای وابسته بدولت و سازمانهایی که با سرمایه دولت تشکیل شده و بصورت بازرگانی اداره میشوند وزارت دادگستری میتواند شرکت این قبیل کارمندان را در انتخابات برای عضویت شورای داورى بلا مانع اعلام کند.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیرخوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی خواهشمند است جمله (تشکیل میدهند) بعد از عبارت بصورت بازرگانی اداره میشوند در تبصره ماده ۹ اضافه شود.

غلامحسین دانشی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد می شود که در ماده ۸ اعضاء انجمن شهر و شهرستان حذف شود و حق انتخاب شدن راداشته باشند. لطیف شیخ الاسلامی مریوانی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً در تبصره ماده ۸ (صفحه ۵)

جمله: در نقاطی که اکثریت ساکنان حوزه آن را کارمندان سازمانها یا شرکتهای وابسته بدولت و سازمانهایی که با سرمایه دولت تشکیل شده در صورتیکه جمله (تشکیل میدهند) اضافه نشود نام مفهوم و ناقص است خواهشمند است دستور فرمایند با اضافه جمله تشکیل میدهند اصلاح گردد.

با تقدیم احترام - فریدون سعادت قدس نیا

ریاست محترم مجلس شورای ملی

طبق ماده ۸، کارمندان شاغل دولت اعم از کشوری، مؤسسات وابسته بدولت و شهرداریها و کادریوهای مسلح شاهنشاهی باستانه آموزگاران، دبیران و اعضاء هیئت علمی و آموزشی دانشگاهها و آموزش عالی حق انتخاب شدن دارند.

قبری است با انحلال دادگاههای بخش و ارجاع کار این دادگاهها به شورا های داورى کارشورای

داوری خیلی زیاد خواهد گردید فکرنمیکنم که آموزگاران و دبیران و اعضاء هیئت علمی و آموزشی و دانشگاهها و آموزش عالی که کار خودشان فراوان و چشمگیر است بتوانند علاوه بر انجام کار خود در شورای داورى هم انجام وظیفه نمایند تقاضا مینمایم که استثناء فوق الذکر از ماده ۸ حذف گردد.

غلامرضا اخلاق پور

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینمایم ماده ۸ قانون شورای داورى بشرح زیر اصلاح شود و تبصره آن حذف گردد.

ماده ۸ - وزیران، معاونان، مدیران عامل، مدیران کل، رؤسای سازمانها، رؤسای ادارات وزارتخانهها و سازمانهای دولتی و شرکتهای سازمانهای وابسته به دولت و شهرداریها، مدیران عامل جمعیت شیروخورشید سرخ، دبیران حزبی، هیأت رئیسه اتاقهای اصناف، رؤسای اتحادیه های صنفی، رؤسای سازمانهای کارگری، دبیران سازمان زنان هیأت رئیسه اتاقهای بازرگانی و کادریوهای مسلح شاهنشاهی حق انتخاب شدن را ندارند.

با احترام علی اصغر مظهري

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینمایم که در ماده ۸ پس از آموزگاران و دبیران و اعضاء هیئت علمی و آموزشی دانشگاهها و آموزش عالی، جمله (و کارکنان کلیه بانکها) اضافه شود.

با تقدیم احترام - کریم آصف

رئیس - ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیرخوانده شد)

ماده ۹ - داوطلبان انتخاب شدن باید پس از انتشار آگهی از طرف وزارت دادگستری در موعدی که تعیین شده کتباً داوطلب بودن خود را با ذکر مشخصات بانضمام مدارک لازم به دادگاه شهرستان اعلام دارند. موضوع در کمیسیون با حضور رئیس دادگاه و دادستان شهرستان و نفر از معتمدان محل که خود داوطلب عضویت شورای داورى نباشند مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت. معتمدان محل بشخص رئیس دادگاه شهرستان دعوت میشوند.

کمیسیون مزبور با اکثریت آراء از بین داوطلبان واجد شرایط عضویت در شورای داورى ۱۵ نفر و در نقاطی که داوطلبان واجد شرایط تعداد کافی نباشد حداقل ۱۰ نفر را تعیین و نام آنان را اعلام مینماید تا رأی دهندگان

هر حوزه اعضاء شورای داورى را ازین همان افراد انتخاب نمایند.

آرائی که بنام اشخاص دیگر در صندوق ریخته شود بی اثر است.

هرگاه در فاصله اعلام اسامی داوطلبان مزبور تا اخذ رأی بعثت استغفای یک یا چندتن از داوطلبان و یا بهر علت دیگر تعداد آنها به کمتر از ۱۰ نفر تقلیل پیدا کند بدستور وزارت دادگستری موعده قبول نقضای عضویت در شورای داورى وثبت اسامی انتخاب کنندگان تمدید خواهد شد.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیرخوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد میشود از سطر چهارم ماده ۹ لایحه قانون شورای داورى بشرح زیر اصلاح شود:

موضوع در کمیسیون با حضور رئیس دادگاه و دادستان شهرستان و رئیس انجمن شهر و شهردار و یک نفر از معتمدان به انتخاب رئیس دادگاه شهرستان که داوطلب عضویت شورای داورى نباشد مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

با احترام - علی اصغر مظهري

ریاست محترم مجلس شورای ملی

مخترماً در مورد لایحه قانون شورای داورى شماره ترتیب چاپ ۹۴ در ماده ۹ صفحه ۶ سطر چهارم پیشنهاد می نماید عبارت زیر:

(آرائی که بنام اشخاص دیگر در صندوق ریخته شود بی اثر است) زائد بنظر میرسد و حذف شود.

با تقدیم احترام - دکتر حسین طیب

رئیس - ماده ۱۰ قرائت میشود.

(بشرح زیرخوانده شد)

ماده ۱۰ - رئیس دادگاه شهرستان هر محل و در تهران اداره کل خانه های انصاف و شوراهای داورى، خود یا بوسیله بشاوران شورای داورى در حسن جریان کار شوراهای داورى نظارت خواهند نمود و در صورت مشاهده بی نظمی یا تقصیر در انجام وظایفی که بعهده شورای داورى محول گردیده و همچنین در صورتیکه یک یا چند نفر از اعضاء بعلى قادر به انجام وظیفه نبوده یا بعثت ارتکاب اعمال خلاف بشون واجد شرایط ادامه عضویت در شورای داورى نباشند مراتب را به وزارت دادگستری گزارش خواهند داد.

وزارت دادگستری میتواند عضو یا اعضاء متخلف را از سمت خود برکنار سازد. جانشین هر یک از اعضاء شورای داورى که از کار برکنار یا فوت شده یا استعفا دهد از میان سایر حائزین اکثریت براساس تعداد آراء انتخاب و پس از شرکت عضو یا اعضاء جدید، انتخاب رئیس و اعضاء اصلی نیز طبق ماده ۲ تجدید خواهد شد.

در صورتیکه تعداد نفرات بعدی کافی برای جانشینی اعضاء مذکور نبوده و حداقل شش ماه بختامه دوره مانده باشد انتخابات ظرف مدت یکماه بمنظور انتخاب اعضاء لازم برای بقیه مدت بعمل خواهد آمد. در صورتیکه بعلى فوق شورای داورى از نظر کمبود اعضاء نتواند به پرونده های موجود رسیدگی نماید و تجدید انتخابات نیز بعلى آن که کمتر از ششماه بپایان دوره مانده ممکن نباشد، رسیدگی به پرونده ها در تهران طبق نظر اداره کل خانه های انصاف و شوراهای داورى و در شهرستانها طبق نظر رئیس دادگاه شهرستان به شورای داورى دیگر همان شهر محول خواهد شد و اگر شورای داورى دیگری در محل نباشد کلیه پرونده ها به مراجع قضائی مربوط برای رسیدگی ارسال خواهد گردید. هرگاه یک یا چند نفر از اعضاء شورای داورى فاقد شرایط مندرج در ماده ۷ این قانون شوند به پیشنهاد دادگاه شهرستان محل از طرف

وزارت دادگستری از کار برکنار و نفر بعدی که در انتخابات حائز اکثریت بوده به جای او انتخاب خواهد شد.

در شهرهای مقر دادگاه بخش مستقل وظایف رئیس دادگاه شهرستان را از نظر این قانون رئیس دادگاه بخش مستقل و وظایف دادستان را باستانه تبصره ۲ ماده ۱۷ این قانون با مجلس عالی البدل و در غیبت او مدیر دفتر دادگاه مذکور انجام خواهد داد.

رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیرخوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۱۰ مطرح است: و اگر شورای داورى دیگری در محل نباشد کلیه پرونده ها به مراجع قضائی مربوط برای رسیدگی ارسال خواهد گردید.

در ماده ۱۰ شاعاری معلوم نگردیده که مراجع قضائی در این قبیل موارد بایستی به پرونده ها مطابق قانون شورای داورى رسیدگی نمایند یا اینکه از شمول قانون شورای داورى خارج بگردند و تابع قوانین و مقررات مربوط به دادگاههای شهرستان خواهد بود.

پیشنهاد مینماید که این قسمت از ماده بشرح زیر :
و اگر شورای داورى دیگری در محل نباشد کلیه پروندهها به مراجع قضائى مربوط برای رسیدگی ارسال خواهد گردید و مراجع قضائى در این قبیل موارد بایستی با رعایت صلاحیت و در نظر گرفتن حد نصاب به پروندههای ارجاعی مطابق قانون شورای داورى اقدام و رسیدگی نمایند اصلاح شود .

غلامرضا اخلاق پور

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً چون در ماده ۱۱ لایحه قانون شورای داورى راجع بارتکاب اعمال خلاف شئون نقطانفصال اعضاء شورای داورى را پیش بینی کرده در صورتیکه بنظر میرسد انفصال کافی نیست و باید چنانچه کاری بضرر و زیان افراد نمودند محاکمه شوند .

لذا پیشنهاد میشود در صفحه ۶ سطر ۲۲ بجای جمله «وزارت دادگستری میتواند عضو یا اعضاء متخلف را از سمت خود برکنار سازد» جمله زیر جایگزین آنها شود : «وزارت دادگستری عضو یا اعضاء متخلف را محاکمه و در صورت تخلف با جرم از عضویت شورای داورى برکنار و طبق قوانین با آن عمل میشود» دکتر ستوده

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در سطر ۹ ماده ۱۰ لایحه قانون شورای داورى بشرح زیر اصلاح شود .

«... در شورای داورى نباشند مراتب را در تهران به وزیر دادگستری و در استانها به رئیس کل دادگستری گزارش خواهند داد این گزارشها در تهران در کمیسیون مرکب از یکی از معاونان وزارت دادگستری به انتخاب وزیر دادگستری و یک نفر از قضات دیوان عالی کشور» به انتخاب رئیس دیوان عالی کشور» مدیر کل خانه های انصاف و شوراهای داورى و در استانها در کمیسیون مرکب از رئیس کل دادگستری، دادستان استان و مسؤل خانه های انصاف و شوراهای داورى استان مورد رسیدگی قرار گرفته و بارأی این کمیسیون غاصو یا اعضاء متخلف از سمت خود برکنار خواهند شد . جانشین هریک ...

با احترام — علی اصغر مظهری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۱۰ قید شده است : وزارت دادگستری میتواند عضو یا اعضاء متخلف را از سمت خود برکنار سازد .
بعقیده اینجانب پس از احراز تخلف اعلام شده عضو یا اعضاء متخلف باید از سمت خود برکنار شوند

بیش از پانصد هزار ریال باشد انتشار آگهی موضوع ماده ۳۶۱ قانون امور حسبی ضرورت خواهد داشت .

۶- رسیدگی بدرخواست تأمین دلیل .

۷- رسیدگی بدرخواست تأمین خواسته در دعاوی که شورای داورى صلاحیت رسیدگی باصل دعوی را داشته باشد .

۸- تصدیق مطابقت رونوشت اسناد بااصل آن .

۹- رسیدگی به اختلافات ناشی از همسایگی و مجاورت از هر حیث و کلیه اختلافات موجر و مستأجر در مورد اطاقهای استیجاری و تعمیر عین مستأجره .

هرگاه در این مورد رأی شورای داورى بر الزام بانجام عمل یا خود داری از انجام عملی معین بدون احتیاج صرف هزینه باشد و محکوم علیه ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ رأی شورای داورى را اجرا نکند ، بنا بر اعلام محکوم له و احراز استنکاف محکوم علیه شورای داورى محکوم علیه مستنکف را بجزای نقدی از پنجهزار و یک ریال تا سی هزار ریال محکوم مینماید .

هرگاه اجرای تصمیم شورای داورى مستلزم صرف هزینه ای بیش از یکصد هزار ریال از طرف محکوم علیه باشد رأی شورا ظرف ده روز قابل شکایت در دادگاه شهرستان بوده و رأی دادگاه قطعی است .

۱۰- رسیدگی بدعاوی ضرر و زیان ناشی از جرم در حدود نصاب شورای داورى خواه شورای داورى خود بدعوی کفیری رسیدگی کرده یا از طرف سایر مراجع قضائى حکم محکومیت قطعی در امر کفیری صادر شده باشد .

تبصره ۱ - در مورد مطالبه اجاره بها شورای داورى در صورتی بدعوی رسیدگی میکند که در اصل رابطه استیجاری و میزان اجاره بها اختلافی نباشد ، مگر در صورت تراضی طرفین بر رسیدگی شورای داورى و یا در مورد اطاقهای استیجاری .

تبصره ۲ - در رسیدگی بدعاوی مالی و همچنین درخواست تقسیم اموال منقول در صورت تراضی کتبی طرفین رعایت نصاب نخواهد شد .

تبصره ۳ - شورای داورى میتواند در صورتیکه وصول تمام محکوم به از محکوم علیه یا از طریق برداشت از اموال اوبیسر نباشد با تقسیط پرداخت محکوم به موافقت کند .

رئیس - در ماده ۱۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهاد های رسیده قرائت میشود :

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید که بند ۱۱ به ماده ۱۱ اضافه شود .

بند ۱۱ - رسیدگی به دعاوی خانوادگی موضوع قانون حمایت خانواده در صورتیکه طرفین دعوی بطرح شکایت در شورای داورى توانی نمایند .

با تقدیم احترام - کریم آصف

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید بند یک ماده ۱۱ لایحه شورای داورى بشرح زیر اصلاح شود :

رسیدگی بکلیه دعاوی راجع به حقوق و اموال منقول یا غیر منقول که خواسته آن بیش از یکصد هزار ریال نباشد .

با تقدیم احترام - دکتر فتح الله سوادکوهی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید صلاحیت شوراهای داورى صرفاً محدود به امور خلافی باشد .

با احترام - پرویز ظفری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید حسب اختیار حاصله از مواد ۱۱ و ۱۳ و ۱۲ و تبصره های ذیل مواد موصوف شوراهای داورى که فعلاً بکار مشغولند همزمان با اجرای قانون فعلی منحل و انتخاب جدید با توجه بصلاحت کفیی و ذاتی و اشخاصیکه واجد بصیرت کافی و کامل باشند در چهارچوب مقررات حزب رستاخیز از طرف مردم انتخاب شوند

رستم رفعتی - حسن هرنندی - لطیف شیخ الاسلامی
مربوانی - محمد رحیم شیخ الاسلامی - حسن متولی
سید عبدالله صدیق زاده - سلیمان - غلامرضا هاشمی - عاملی -
محمد رضا کبیری - سعادت قدس نیادیگانه - محمد پارسا - نصیری زاده

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داورى شماره ترتیب چاپ ۴۰ در بند ۱۱ ماده ۱۱ پیشنهاد می نماید در آخر سطر ۴ صفحه نهم عبارت زیر (واورا به اجرای رأی ملزم می نماید) اضافه شود .

با تقدیم احترام - دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داورى شماره

ترتیب جاب ۴. ۴ در ماده ۱۱ بند ۹ پیشنهاد مینماید:
جای عبارت (از هر حیث) عبارت (تا حد نصاب) منظور گردد.
با تقدیم احترام - دکتر حسن طبیب
رئیس - ماده ۱۲ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۲ - شورای داورى در کلیه اختلافات سعی میکند موضوع را بسازش خاتمه دهد.

تبصره - شورای داورى ضمن صدور حکم در دعاوى مدنى محکوم علیه را باتوجه باوضاع واحوال پرداخت پانصد الی دویست هزار ریال بابت هزینه دادرسی محکوم مینماید.

رئیس - ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده ۱۳ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - صلاحیت شورای داورى در امور کیفری بشرح زیر است:

- ۱- رسیدگی بجرائم جنحه‌ای که مجازات آن منحصرآ جزای نقدی تا دویست هزار ریال باشد.
- ۲- رسیدگی بکلیه جرائم خلافی.

تبصره ۱ - هرگاه متهم علاوه بر جرائمی که در صلاحیت شورای داورى است در مظان ارتکاب جرائم دیگری نیز باشد همچین در موردی که احکام تکرار جرم بعلت وجود سابقه محکومیت قطعی درباره متهم لازم الرعایه باشد بکلیه اتهامات برحسب قانون در سایر مراجع قضائی رسیدگی خواهد شد و در صورت صدور قرار منع تعقیب یا موقوفی تعقیب یا حکم برائت نسبت با اتهامات دیگر، مرجع قضائی دادگستری مکلف است بجرائمی که در صلاحیت شورای داورى میباشد نیز رسیدگی کند.

تبصره ۲ - وزارت دادگستری میتواند رسیدگی تمام یا قسمتی از جرائمی را که در حوزه شهر واقع میشود باتوجه بحدود صلاحیت شورای داورى در امور کیفری یک یا چند حوزه شورای داورى اختصاص دهد.

تبصره ۳ - در صورتیکه شوراهای داورى بعلت کثرت مراجعات و یا بهر علت دیگر قادر برسیدگی قسمتی از دعاوى مدنى یا امور جزائی در حدود صلاحیت خود نباشند وزارت دادگستری میتواند تا تهیه امکانات لازم، رسیدگی به دعاوى مزبور را بدادگاه‌های محل واگذار نماید.

رئیس - ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده ۱۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - وزارت دادگستری میتواند در صورت تشخیص آمادگی رسیدگی تمام یا قسمتی از جرائم مذکور در قانون نظام صنفی را بهر یک از شوراهای داورى واگذار نماید.

رئیس - ماده ۱۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده ۱۵ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - شورای داورى بکلیه امور مذکور در مواد ۱۱ و ۱۳ این قانون در صورتی رسیدگی مینماید که:

- ۱- خوانده دعوی در حوزة شورای داورى ساکن بوده یا اشتغال بکاری داشته باشد.
- ۲- جرم در حوزة شورای داورى واقع شده باشد.
- ۳- دعوی راجع بدولت یا سازمانهای دولتی نباشد.
- ۴- ازدعاوى خانوادگی موضوع قانون حمایت خانواده نباشد.

تبصره - بدعوی خسارت وارده بغیر منقول، در شورای داورى محل وقوع مال غیر منقول رسیدگی میشود هر چند خواهان یا خوانده مقیم حوزة های دیگر باشند.
رئیس - ماده ۱۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی
احتراماً پیشنهاد مینماید بند ۴ ماده ۱۵ حذف شود.
با تقدیم احترام - کریم آصف
رئیس - ماده ۱۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶ - اقامه دعوی در شورای داورى مجانی است.

شاکیان میتوانند شکایات خود را در مورد وقوع جرائم جنحه ای کتباً و یا بطور شفاهی مستقیماً بشورای داورى تسلیم دارند

در مواردی که شاکیان برای تسلیم شکایت در مراجع انتظامی حضور یابند مأموران انتظامی با رعایت ترتیبات قانونی که برای تحقیق در امور جنحه مقرر گردیده پرونده مقدماتی تشکیل و برای رسیدگی بشورای داورى محل ارسال خواهند داشت.

رئیس - ماده ۱۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده ۱۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶ - شورای داورى میتواند بهر طریق که مقتضی بداند متهم یا هر یک از طرفین پرونده را حسب مورد احضار یا دعوت کرده اظهارات یا مدافعات آنان را استماع کند.

در صورت تشخیص ضرورت، شورای داورى در کلیه موارد تحقیقات لازم را از قبیل استماع گواهی گواهان و معاینه محل و جلب نظر کارشناس بعمل آورده یا انجام آن را یکی از اعضاء شورای داورى و باقتضای مورد بعهده مأموران کشف جرم واگذار نماید.

عدم حضور طرفین شکایت با اطلاع از وقت جلسه مانع رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود مگر اینکه طرف غایب بتشخیص شورا عذر موجهی داشته باشد.

تبصره ۱ - در صورتیکه شورای داورى بعلت مشاهده نقص تحقیقات مقدماتی یا علل قانونی دیگر در جلسه اول دادرسی در امور جنحه‌ای، قادر بصدور حکم نباشد و نیز در صورت پژوهشخواهی متهم از حکم قابل پژوهش برای جلوگیری از فرار و پنهان شدن متهم، پرونده را برای اخذ یکی از تأمینات قانونی نزد مشاور شورای داورى ارسال خواهد داشت. مشاور شورا با توجه با اهمیت جرم و شخصیت متهم او را بقیدالتزام یا قول شرف یا باتعین وجهالتزام یا کفیل و یا وثیقه متناسب (اعم از وجه نقد و مال منقول و غیر منقول) آزاد خواهد ساخت، کلیه تأمین‌هایی که به بازداشت متهم منتهی شود از طرف متهم قابل شکایت در دادگاه شهرستان و در صورت نبودن دادگاه شهرستان دادگاه بخش مستقل است.

در مواردی که درباره متهم قرار معرفی کفیل صادر گردیده در صورت تقاضای متهم قبول وثیقه متناسب بجای معرفی کفیل الزامی است.

تبصره ۲ - نظارت در انجام تحقیقات مقدماتی مربوط بجرائم جنحه‌ای که بموجب این قانون در صلاحیت شورای داورى بوده و بوسیله مأموران انتظامی انجام میگردد، برعهده دادستان و در مورد دادگاه‌های بخش مستقل برعهده رئیس دادگاه است، لیکن در مواردی که انجام پاره‌ای تحقیقات و رفع نقایص در پرونده مقدماتی بنظر شورای داورى ضرورت داشته باشد مشاور شورا در اقداماتی که از طرف مأموران انتظامی در خصوص رفع نقص انجام میگردد

نظارت قانونی نمودم و حق صدور تعلیمات لازم را خواهد داشت.

رئیس - ماده ۱۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی
پیشنهاد مینماید که در تبصره یک ماده ۱۷ قسمت اخذ تأمین کفیل یا وثیقه حذف گردد.

با تقدیم احترام - دکتر فتح الله سواد کوهی - یوسف کهن
ریاست محترم مجلس شورای ملی
محترماً در مورد لایحه قانون شورای داورى پیشنهاد مینماید در سطر نهم ماده ۱۷ بعد از جمله وثیقه مناسب جمله زیر اضافه شود:

« که حداکثر از دویست هزار ریال بیشتر نباشد »

با احترام - حسن صائمی

رئیس - ماده ۱۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۸ - در صورتیکه مشاور تصمیم شورای داورى را از جهت صلاحیت ومقررات مذکور در این قانون صحیح تشخیص دهد، تصمیم مذکور قطعی است.

مشاور دستور اجرای تصمیم شورا را در دعاوى مدنى ظرف ۵ روز بمتصدی دفتر دادگاه محل یا هر یک از اعضاء دبیرخانه شورای داورى خواهد داد. عملیات اجرائی در امور مدنى تابع تشریفات اجرای احکام نخواهد بود. وزارت دادگستری ظرف ۳ ماه از تاریخ تصویب این قانون آئین‌نامه طرز اجرای احکام مذکور را تنظیم و تصویب خواهد کرد.

در امور کیفری مأمورین انتظامی مجری احکام و تصمیمات شوراهای داورى هستند و در مورد اجرای احکام مدنى نیز بقاضای مأمور اجرا موظف به انجام کمکهای لازم مینمایند.

در صورتیکه مشاور تشخیص دهد که در رسیدگی حدود صلاحیت شورای داورى و سایر مقررات این قانون رعایت نشده پرونده را برای رسیدگی بمرجع صلاحیتدار دادگستری ارسال خواهد داشت.

هرگاه شورای داورى در تعیین کیفر حدود قانونی آن را ملایم اخذ تصمیم قرار نداده و یا در محاسبه میزان جزای نقدی دچار اشتباه شده باشد برحسب تذکر مشاور رأی خود را در حدود قانون اصلاح و مجدداً برای تأیید و صدور دستور اجراء نزد مشاور شورای داورى اعاده خواهد داد.

مشاور شورای دآوری میتواند اجرای حکم کیفری را با در نظر گرفتن وضع خاص محکوم علیه و خانواده او بمدتی که از ۳ ماه تجاوز ننماید بتأخیر اندازد ولی در این مورد هرگاه محکوم علیه ضمن تعتیب و دادرسی با اجرای یکی از تأمینات قانونی ملتزم و متعهد نشده باشد بتناسب میزان محکومیت، تأمین متناسب (کفیل یا وثیقه اعم از منقول یا غیر منقول) از او اخذ خواهد نمود .

تبصره - شورای دآوری میتواند در صورتیکه محکوم علیه بعلت عدم پرداخت جزای نقدی زندانی شده باشد در صورت احراز تنبه و حسن رفتار محکوم علیه تا دو سوم محکومیت کیفری او را تقلیل داده و حسب مورد پرونده را برای اقدام یا صدور دستور آزادی نزد مشاور ارسال دارد .
رئیس - در ماده ۱۸ نظری نیست (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی
احتراماً پیشنهاد مینماید : در ماده ۱۸ بعد از سطر چهاردهم جمله بصورت زیر تا آخر صفحه اصلاح شود : در صورتیکه مشاور تشخیص دهد که در رسیدگی حدود صلاحیت شورای دآوری و سایر مقررات این قانون رعایت نشده و یا در تعیین کیفر حدود قانونی آن را ملاک اخذ تصمیم قرار نداده و یا در محاسبه میزان جزای نقدی دچار اشتباه شده باشد پرونده را برای رسیدگی بمرجع صلاحیتدار دادگستری ارسال خواهد داشت .

با تقدیم احترام - کریم آصف

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در ماده ۱۸ بعد از عملیات اجرایی جمله بصورت زیر اصلاح شود : عملیات اجرایی (در امور مدنی تابع آئین نامه ای خواهد بود که وزارت دادگستری ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون تنظیم و تصویب خواهد کرد) .
با تقدیم احترام - کریم آصف
رئیس - ماده ۱۹ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۹ - آراء شورای دآوری در موارد زیر در مهلت قانونی قابل پژوهش است .

۱- در جرائم جنه ای ، در مواردی که کیفر موضوع حکم بیش از پنجاه هزار ریال جزای نقدی باشد .
۲- در جرائم موضوع ماده ۱۴ این قانون (کسه بموجب قانون متخلفین از مقررات نظام صفتی قابل

پژوهش شناخته شده است)

۳- در دعوی مدنی با استثنای دعوی مربوط باناقبای استیجاری در صورتیکه میزان محکوم به از یکصد هزار ریال متجاوز باشد .

مرجع رسیدگی پژوهشی بر حسب مورد ، دادگاه شهرستان و یا دادگاه بخش مستقلی است که شورای دآوری در حوزه آن قرار دارد .

تبصره - رأی شورای دآوری در رسیدگی با اعتراض بگواهی انحصار وراثت قابل پژوهش و فرجام است و رسیدگی پژوهشی حسب مورد در صلاحیت دادگاه شهرستان یا بخش مستقل خواهد بود .

شرایط و ترتیب رسیدگی با اعتراض بگواهی انحصار وراثت طبق آئین نامه ای است که بتصویب وزارت دادگستری خواهد رسید .
رئیس - در ماده ۱۹ نظری نیست (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید که بند یک و بند سه ماده ۱۹ بشرح زیر اصلاح شود :

بند یک - در جرائم جنه ای در مواردی که کیفر نقدی بیش از بیست هزار ریال میباشد .

بند سه - در دعوی مدنی با استثنای دعوی مربوط باطاقبای استیجاری در صورتیکه میزان محکوم به از پنجاه هزار ریال بیشتر باشد .

با احترام - دکتر فتح الله سواد کوهی - یوسف کهن
رئیس - ماده ۲۰ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۰ - موضوعاتی که در صلاحیت شورای دآوری است هرگاه قبل از تشکیل شورای مذکور در سایر مراجع قضائی دادگستری مطرح شده باشد در همان مراجع رسیدگی خواهد شد .

رئیس - در ماده ۲۰ نظری نیست (اظهاری نشد)
ماده ۲۱ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۱ - شهرداریها مکلفند از اعتبارات خود محل شورای دآوری و هزینه آب و برق و تلفن و سوخت آن را تأمین نمایند . انتقال بلاعوض زمین یا خانه بدادگستری برای محل شورای دآوری از تأدیه هرگونه مالیات و

عوارض و هزینه های قانونی دیگر معاف خواهد بود .

تا زمانی که شورای دآوری محل مخصوص ندارد جلسات آن در هر محلی که ممکن باشد و رئیس دادگاه شهرستان مقتضی بداند تشکیل خواهد یافت .

ساعات تشکیل شورای دآوری باتوجه بحجم کار از طرف اعضاء آن باموافقت مشاور تعیین خواهد گردید .

رئیس - در ماده ۲۱ نظری نیست (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

مقام ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید که ماده ۲۱ از لایحه حذف شود .

با احترام - دکتر دادفر

مقام ریاست محترم مجلس شورایی

احتراماً پیشنهاد مینماید که در ماده ۲۱ پس از جمله رئیس دادگاه شهرستان جمله (یا دادگاه بخش مستقل) اضافه شود :

با تقدیم احترام - رحیمی لاریجانی

رئیس - ماده ۲۲ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۲ - هرگاه یکی از اعضاء شورای دآوری با طرفین شکایت قرابت نسبی یا سببی از موارد رد داشته باشد و مورد ایراد واقع شود همچنین در مواردیکه یکی از اعضاء شورای دآوری طرف شکایت باشد عضو مزبور نمیتواند در رسیدگی شرکت نماید .

در اینصورت عضو علی البدل شرکت خواهد کرد و اگر اکثریت اعضاء مردود باشند رئیس یا عضوی که مردود نمیشد باموافقت مشاور یک یا دو نفر از اعضاء شورای دآوری حوزه مجاور را برای شرکت در رسیدگی دعوت می کند .

هرگاه دعوت اعضاء حوزه مجاور میسر نباشد پرونده برای رسیدگی باموافقت مشاور بمرجع صلاحیتدار قضائی ارسال می کند .

رئیس - در ماده ۲۲ نظری نیست (اظهاری نشد)
ماده ۲۳ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۳ - مأموران انتظامی که از اجرای تصمیمات و دستورهای قانونی شورای دآوری امتناع نمایند بشمول مقررات قسمت آخر ماده ۱۹ آئین دادرسی کیفری خواهند بود .

رئیس - در ماده ۲۳ نظری نیست (اظهاری نشد)
ماده ۲۴ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۴ - وزارت دادگستری میتواند بر حسب فعالیت اعضاء شورای دآوری و مشاوران و کارکنان دبیرخانه شوراها بر طبق آئین نامه ای که بتصویب وزارتخانه های دادگستری و امور اقتصادی و دارائی خواهد رسید حق الزحمه بانها بپردازد .

دولت همه ساله اعتباری که برای پاداش و حق الزحمه و سایر هزینه های اجرای این قانون لازم است در بودجه کل کشور منظور نموده و در اختیار وزارت دادگستری قرار خواهد داد .

وجوه حاصل از تبصره ماده ۱۲ این قانون و جزایهای نقدی که بوسیله شورای دآوری وصول میشود طبق آئین نامه ای که بتصویب وزارتخانه های دادگستری و امور اقتصادی و دارائی میرسد در جهت بهبود و گسترش شوراها دآوری بمصرف خواهد رسید .

رئیس - در ماده ۲۴ نظری نیست (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در ماده ۲۴ لایحه قانون شورای دآوری در سطر اول «میتواند» حذف شود و در سطر پنجم بجای «بپردازد» پرداخت خواهد کرد منظور گردد . با احترام - علی اصغر مظهری

ریاست معظم مجلس شورایی

پیشنهاد میشود ماده ۲۴ بصورت زیر اصلاح شود .
وجوه حاصل از تبصره ماده ۱۲ این قانون و جزایهای نقدی که بوسیله شوراها دآوری وصول میشود به حساب شهرداری همان محل واریز خواهد شد که با تصویب انجمن شهر پس از تأمین هزینه های شورای دآوری موضوع ماده ۲۱ بمصرف انجام برنامه های عمرانی و آبادانی همان شهر برسد .

با تقدیم احترام - دکتر حسین تجدد

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد می نماید ماده ۲۴ در قسمت اول بشرح زیر اصلاح شود .

وزارت دادگستری میتواند بر حسب فعالیت شورای دآوری باتوجه به آمار آراء صادره بخصوص تناسب دعوی مختومه با سازش طرفین حق الزحمه و پاداش مناسبی درباره اعضاء شورای دآوری و مشاوران و کارکنان دبیرخانه شوراها بر طبق آئین نامه ای که به

تصویب وزارتخانه‌های دادگستری و اموراتصادی و دارائی خواهد رسید بپردازد.

با احترام دکتر دادفر
رئیس - ماده ۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۰ - آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون پس از تصویب وزارت دادگستری قابل اجراء است تا زمانیکه آئین‌نامه‌های جدید تصویب نشده آئین‌نامه‌های موجود در حدود این قانون اجراء خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده ۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۱ - قانون تشکیل شورای داورى مصوب نهم تیرماه ۱۳۴۵ (۲۵۲۵ شاهنشاهی) همچنین قانون اصلاح بعضی از مواد قانون تشکیل شورای داورى مصوب بیستم فروردین ماه ۱۳۴۸ (۲۵۲۸ شاهنشاهی) از تاریخ اجرای این قانون ملغی است. لیکن شوراهای داورى موجود براساس مقررات این قانون بکار خود ادامه خواهند داد.

رئیس - در ماده ۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه قانون شورای داورى شماره ترتیب چاپ ۶. ۴ در ماده ۲ پیشنهاد می‌نماید عبارت زیر به آخر جمله اضافه شود.

«مگر آنکه وزارت دادگستری تجدید انتخاب آنها را لازم بداند».

باتقدیم احترام - دکتر حسین طیب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد می‌نماید:

ماده ۲ لایحه قانون شورای داورى بشرح زیر اصلاح شود:

«ماده ۲۱ - قانون تشکیل شورای داورى مصوب نهم تیرماه ۱۳۴۵ (۲۵۲۵ شاهنشاهی) همچنین قانون اصلاح بعضی از مواد قانون تشکیل شورای داورى مصوب بیستم فروردین ماه ۱۳۴۸ (۲۵۲۸ شاهنشاهی) از تاریخ

اجرای این قانون ملغی است. وزارت دادگستری مکلف است حداکثر ظرف مدت ششماه از تاریخ اجرای این قانون نسبت بتجدید انتخاب اعضاء شوراهای داورى در سراسر

کشور براساس این قانون اقدام نماید.

محمد تقی شریعت - حسن اوحدی

رئیس - مواد الحاقی پیشنهادی قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

کارگشایان فعلی دادگستری عنوان وکیل درجه سوم دادگستری ترفیع پیدا می‌کنند و در دادگاههای نخستین تعیین شده از طرف کانون وکلاء مربوط وکالت خواهند کرد. قانون کارگشایان باتصویب این قانون ملغی میشود.

با احترام - محمد رضا کبیری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد می‌نماید در قانون شورای داورى ماده زیر افزوده شود:

ماده الحاقی - مقررات و مجازات‌های انتظامی اعضاء شورای داورى برطبق آئین‌نامه خاصی خواهد بود که بوسیله وزارت دادگستری تنظیم و بتصویب کمیسیونهای دادگستری دو مجلس خواهد رسید.

باتقدیم احترام - دکتر محمد رضا عاملی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد می‌نماید ماده زیر به لایحه قانون شورای داورى افزوده گردد:

ماده الحاقی - وزارت دادگستری مکلف است ترتیب آموزش اعضاء شورای داورى را بلافاصله پس از

انتخاب فراهم آورد تا بعد اقل معلومات فنی لازم برای استفاده از دستور العملها و آئین‌نامه‌ها مجهز گردند. ترتیب آموزش و نحوه اجرای آن برطبق آئین‌نامه خاصی که بوسیله وزارت دادگستری تنظیم و تصویب خواهد شد، بعمل خواهد آمد.

باتقدیم احترام - دکتر محمد رضا عاملی

ریاست محترم مجلس شورای ملی -

پیشنهاد می‌نماید در مورد لایحه قانون شورای داورى ماده زیر افزوده شود:

ماده الحاقی - باتصویب این قانون وزارت دادگستری مکلف است موجبات تجدید انتخاب شوراهای داورى را فراهم آورد و مقررات این قانون منحصرأ در مورد شوراهای داورى جدید نافذ خواهد بود و شوراهای داورى کنونی تابع مقررات مربوط بخود خواهند بود.

باتقدیم احترام - دکتر محمد رضا عاملی

امتحانات به ترتیبی برگزار کنند که ضمن حفظ کیفیت آموزش لطمه‌ای به نتیجه امتحانات دانش‌آموزان وارد نگردد.

برای تأمین کتابهای مورد نیاز سال آینده این وزارت در تاریخ ۲۹/۷/۳۵ سفارش تولید ۲۵ میلیون جلد کتابهای ابتدائی را به سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی داده است.

برای تولید و توزیع کتابهای دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه عمومی و فنی و حرفه‌ای نیز با اتحادیه‌های چاپخانه‌داران و صحیفان و کتابفروشان و نوشت‌افزار فروشان با همکاری و نظارت اتاق اصناف پایتخت قراردادی منعقد نموده و اتحادیه‌های چهارگانه تعهد کرده‌اند کلیه کتابهای درسی را قبل از آغاز سال تحصیلی آتی تولید و توزیع نمایند ضمناً کمیته‌ای مرکب از نمایندگان اتحادیه‌های طرف قرارداد و اتاق اصناف و این وزارت

هر هفته تشکیل میشود تا با نظارت دقیق بر حسن جریان امور و پیگیری مداوم مشکلات احتمالی را مرتفع نماید بدین ترتیب وزارت آموزش و پرورش اطمینان یافته است که قبل از شروع سال تحصیلی آینده کتابهای درسی در دسترس دانش‌آموزان سراسر کشور قرار گیرد. در مورد بند «ب» سؤال، ضمن تشکر از نماینده محترم بمناسبت سؤالی که در جهت مصالح وزارت آموزش و پرورش مطرح ساخته‌اند به استحضار میرساند:

در سال ۱۳۳۷ اجازه تأسیس دبستان نور تبریز بنام یکی از اقلیت‌های مذهبی مسیحی صادر شد و متعاقباً در یکی از ساختمانهای محوطه کلیسای انجیلی آن شهر دائر گردید بعداً زمینی به مساحت ۲۰۰ متر مربع در جنب همان محل وسیله یکی از مسؤولان کلیسا خریداری گردید که مورد استفاده دانش‌آموزان در ساعات فراغت نیز واقع میشود.

در تابستان سال ۱۳۵۳ این زمین با احدات دیوار، محصور و از محوطه کلیسا جدا شد و از آن زمان تاکنون بصورت پارکینگ درآمیده است. بروز این مسئله موجب شد که بین انجمن همکاری خانه و مدرسه و هیئت امناء از یک طرف و صاحب اجازه تأسیس و مسؤولان مربوط از طرف دیگر اختلافاتی بروز کند که نتیجه آن ایجاد نرده و میله‌های فلزی و ممانعت از ورود دانش‌آموزان به محوطه کلیسا و استفاده آنان از فضای اطراف گردید. این موانع و تضییقات پراثر مذاکرات مفصل و اعزام مأموران برطرف شد و سرانجام دانش‌آموزان توانستند از تمام محوطه مزبور به استثنای محل پارکینگ استفاده نمایند در حال حاضر

رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم بکمیسیون دادگستری ارجاع میشود.

۷- طرح سؤال آقای بنی‌احمد از وزارت آموزش و پرورش و ارجاع آن به کمیسیون رسیدگی به سؤالات.

رئیس - سؤال آقای بنی‌احمد از وزارت آموزش و پرورش مطرح است آقای بنی‌احمد بفرمائید.

بنی‌احمد - اجازه بفرمائید جواب سؤال را بدهند بنده بعداً عرایضم را باستحضار خواهم رسانید.

رئیس - آقای دکتر توسلی بفرمائید.

دکتر توسلی (معاون وزارت آموزش و پرورش) - جناب آقای عبدالله ریاضی ریاست محترم مجلس شورای ملی، نمایندگان محترم، در پاسخ سؤال جناب آقای بنی‌احمد در مورد کتابهای درسی دانش‌آموزان در سال تحصیلی ۳۶-۳۵، اهم دلایل را ذیلاً باستحضار ساحت مقدس مجلس شورای ملی میرساند.

وزارت آموزش و پرورش در سال گذشته بمنظور جلوگیری از گران شدن کتابهای درسی مسؤلیت تولید و توزیع این کتابها را به عهده سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی و مباشران آن که از سال ۳۵۱۵ تولید و توزیع کتابهای ابتدائی را بخوبی و بدون وقفه انجام میدهند گذاشت. مباشران این سازمان که طبق قرارداد منعقد شده و تقویم زمانی منضم به آن متعهد گردیدند کتابهای درسی را قبل از شروع سال تحصیلی ۳۶/۳۵ توزیع نمایند بلافاصله برای آماده‌ساختن مقدمات کار اقدام نموده و کوشش کردند تعهدات خود را که به تولید و توزیع ۵ میلیون جلد کتاب بالغ میشد در موعد مقرر انجام دهد.

متأسفانه ماشین‌آلات مورد نیاز علیرغم تلاشهای سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی با دوام تأخیر نصب گردید و کمبود نیروی انسانی ماهر و نیمه ماهر چه در زمینه کارهای فنی و چه در زمینه خدمات جنبی موجب شد که مباشران نتوانستند تا پایان شهریور ماه در مجموع بیش از ۱۶۰/۳۱۳/۲۹ جلد کتاب در داخل و خارج کشور تولید نمایند.

سر انجام با استفاده از ۱۶ میلیون جلد کتاب که در انبارهای وزارت آموزش و پرورش در سراسر کشور وجود داشت و با تلاش مستمر کارشناسان و کارکنان سازمان کتابهای درسی و دیگر کارمندان و بخصوص همکاریهای صمیمانه و ذقیمت ارتش شاهنشاهی که از جمله خودروهایی مورد نیاز را در اختیار این وزارت گذاشتند امر توزیع کتاب تحقق پذیرفت.

ضمناً وزارت آموزش و پرورش مقرر داشت امتحانات فصلی را در موادی که کتابهای مربوط آنها دیرتوزیع شده است براساس پیش‌بینی‌های مندرج در آئین‌نامه

۳۵۴ نفر دانش‌آموزان مدرسه از مجموع عرصه که بطور رایگان در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار داده استفاده میکنند و از نظر فضای آموزشی نگرانی در بین نیست معذک کسانی که با سهل انگاری و عدم اتخاذ تدابیر صحیح نتوانسته‌اند بموقع موجبات استفاده از زمین مزبور را برای فعالیت‌های آموزشی حفظ کنند از کار برکنار شده‌اند. از طرفی ادامه وضع موجود را باید ناشی از موقع خاص مدرسه و وقوع آن در محوطه کلیسا و نحوه استفاده صاحب اجازه مدرسه از ساختمانهای مزبور دانست زیرا صاحب اجازه نه مالک محل مدرسه بوده است و نه مستأجر آن و محل را بطور رایگان و تبرعاً در اختیار داشته است.

در هر صورت چون وزارت آموزش و پرورش کراراً اعلام نموده که حاضر است با پرداخت اجازه بهای عادلانه در زمین مورد بحث مدرسه احداث نماید و متأسفانه تاکنون پاسخ مثبتی از طرف مالک دریافت نداشته است به آموزش و پرورش محل دستور داده شد نسبت به کسب موافقت مالک در این زمینه اقدام نماید. بدیهی است در صورت عدم حصول توافق، اقدام قانونی در این جهت معمول خواهد شد. ضمناً وزارت آموزش و پرورش از هرگونه همکاری و تشریک مساعی جناب آقای بنی‌احمد که هم نماینده مردم و هم حقوقدان و در این مسائل صاحب نظر هستند در راه تحقق این هدف استقبال نموده و سیاست‌گذار خواهد بود.

رئیس - آقای بنی‌احمد بفرمائید.

بنی‌احمد - همکاران محترم، در ۱۲ بهمن‌ماه سال گذشته در دومورد از وزارت آموزش و پرورش سؤال کردم نخست اینکه چرا مسئولین وزارت آموزش و پرورش با علم به ناتوانی خود قرارداد چاپ و نشر کتابهای درسی را لغو کردند تا آموزش و پرورش آشفته کشور آشفته‌تر و بسیاری از نوجوانان دانش‌آموز تا این لحظه که اواخر اردیبهشت‌ماه می‌باشد از کتاب محروم گردند. دوم اینکه چرا فضای بازی مدرسه نور تبریز را سوجدویان فرصت طلب با دستگیری مسئولین آموزش و پرورش استان زیرماسک مدرسه اقلیت و بازی با حیثیت اقلیت‌های مذهبی تبدیل بپارکینگ نموده و مسئولین آموزش و پرورش دست روی دست گذاشته‌اند.

با اجازه همکاران محترم ابتدا در مورد سؤال دوم خود توضیح میدهم.

اولیاء مدرسه نور تبریز در پاسخ نامه شماره ۳۲۹۹۱/۱۹ - ۵۳/۶/۲۳ اداره کل آموزش و پرورش کتاب مساحت مدرسه را ۷۹۲ متر وساحت زیربنا را

۹۲ متر اعلام کرده‌اند. ذیل این نامه را رئیس مدرسه رئیس انجمن خانه مدرسه و رئیس ناحیه ۱ آموزش و پرورش امضاء کرده‌اند.

پس از صدور فرمان همایونی در تابستان ۵۳ مدیر دبستان کلاساها را از محل ساختمان دایر بقسمت کهنه یعنی همان ساختمانی که قبلاً آنرا غیرقابل تعمیر و متروک اعلام کرده بود انتقال میدهد.

در همین هنگام ساختمان تخلیه شده را ظاهراً برای کارهای اداری و شخصی اختصاص داده و چون اطمینان داشتند که شکایت اولیاء بجائی نخواهد رسید قسمتی از فضای مشرف به محل ساختمان سابق مدرسه را از دیگر قسمت‌ها جدا میسازند. بدین ترتیب حدود ۴ هزار و ۵۰۰ مترمربع از فضا و ساختمان اصلی مدرسه را تصرف غیر قانونی میکنند - بموازات این اقدامات پس از تئانی با مسئولین آموزش و پرورش استان علی‌رغم مکاتبات و تلگرافات انجمن همکاری برای باردوم بپوش جدیدی بفضای مدرسه برده و قسمت اعظم باقیمانده محوطه و چمن کاری را با نرده کشی از فضای مدرسه جدا میکند و سپس ب فکر کاسبی و ذایر کردن پارکینگ میافتند. بتاريخ ۵۳/۹/۲۴ اتاق اصناف درخواست پروانه پارکینگ مدیر مدرسه را ب اداره کل آموزش و پرورش ارسال کرده و کسب تکلیف میکند. معاون اداره کل آموزش و پرورش می‌نویسد:

ناحیه ۱ آموزش و پرورش برابر گزارش فضای کافی برای دانش‌آموزان موجود است اشکالی بنظر نمی‌رسد رأساً جواب اتاق اصناف را بدهید. ناحیه ۱ آموزش و پرورش از اجرای دستور معاون اداره کل خودداری و یکی از راهنمایان تحصیلی را ب مدرسه اعزام و پس از دریافت گزارش شماره ۵۳۹ - ۵۳/۹/۲۶ نامبرده بمعاون اداره کل جواب میدهد: مطلقاً فضای بازی و حتی راه رفتن آزاد برای بچه‌ها باقی نمانده و دانش‌آموزان مانند ایرانی هستند که در محاصره سیم خاردار قرار گرفته‌اند. معاون آموزش و پرورش استان پس از این نامه صریح و قاطع بتاريخ ۵۳/۹/۲۸ کتاباً دستور میدهد: با اتاق اصناف جواب بدهید فضای کافی در اختیار دانش‌آموزان می‌باشد و ایجاد پارکینگ مانع فضای آزاد نبوده و از لحاظ دبستان بلامانع است.

استاندار آذربایجان شرقی بمحض اطلاع طی شماره ۷۹۶۲ - ۵۴/۲/۲۷ دستور اعاده بوضع اولیه را صادر میکند - وزیر وقت نیز طی دستور شماره ۱۵۰۰ الف - ۵۴/۳/۲۰ مینویسد:

هرونوع تغییر حدود - تفکیک و تصرفات مختلف

بعاد از فرمان همایونی غیرقانونی است و باید جلوگیری بعمل آید. این دستور و دستورات قبلی هیچکدام تاکنون اجرا نشده وزارت آموزش و پرورش علی‌رغم چندین فقره شکایات تلگرافی اولیاء و نامه مشروحی که سال گذشته اینعناوب بوزیر آموزش و پرورش وقت نوشتم کوچکترین قدمی برنداشته و اقدام قانونی بعمل نیاورده است. درحالیکه

با قوانین موجود وزارت آموزش و پرورش با بازسی گرفتن مدرسه نور و اداره آن میتواند جانسین آنها شده و در محوطه ۷۹۲ متری مدرسه استقرار یافته و دبستان را طبق نظام آموزشی مدارس دولتی اداره کند. امروز در زمینه فرهنگ، سوادآموزی مفهوم پیش پا افتاده‌ای شده و قالب‌های علمی جدید شکل گرفته است. تنها آموزش آنچنان تغییر مفهوم داده و با دگرگونیهای علمی - با تغییرات حاصل از افکار و عقاید ملت‌ها - با پیدایش صحنه های جدید سیاسی و اجتماعی با ضرورت حاصل از نگرش بسائل ملی و تاریخی - با روانکاوای کودکان - با حذف مددکاری از آنها - با گروه معلمین مشاور - با حذف آموزشهای غیرمفید خانواده - با تقویت آموزشهای مفید دریافتی از خانواده - توانائی و خلاقیت و هدایت این

دانشائی و توانائی دز مسیر هدفهای اقتصادی و اجتماعی و سیاسی و صنعتی درآمیخته که مابین این آموزش و مفهوم سوادآموزی تفاوت از زمین تا آسمان است. یک رابطه بین نظم آموزشی و هدف آموزشی بین گرایش جامعه و زیربنای تعلیم و تربیت بین مسیر انتخابی برای وصول به هدف و قدرت و تحمل مسئولیت‌ها دیده میشود. اما در مورد کتابهای درسی در اینجا بدون اینکه وارد محتوای معادله آموزشی شویم می‌بینیم که صورت ساده‌ترین قضیه آموزش بکلی غلط بوده است. بر اثر اهمال و غفلت و ندانم کاری و بی‌برنامگی با یک کمدمی مسخره هزاران هزار از فرزندان کشور بدون کتاب ماندند. چه کسی در این ماجرا سؤال است؟ برای اینکه مجلس شورای ملی ایران دقیقاً در جریان این امرواق شود خلاصه‌ای از گذشته عرض میکنم: از سال ۱۳۴۳ پس از صحنه‌های ناخوش آیند خرید و فروش کتاب در پیاده‌روی کنار مدارس مسئولین اجرایی که مسائل مربوط ب زیربنای جدمعه را سیاه مشق خود کرده‌اند قراردادای با بخش خصوصی منعقد کردند. از آن تاریخ دیگر شرایط ناگوار کتاب‌درسی در بین نبود. کتابها بموقع و خوب و ارزان در اختیار دانش‌آموزان بود. این قرارداد سه‌بار تمدید شد و در شهریور ۳ سال پیش برای ۵ سال دیگر امضاء و مبادله گردید. نکته مهم اینکه در تمام مدت ۱۰ سال دیناری

بعاد از فرمان همایونی غیرقانونی است و باید جلوگیری بعمل آید. این دستور و دستورات قبلی هیچکدام تاکنون اجرا نشده وزارت آموزش و پرورش علی‌رغم چندین فقره شکایات تلگرافی اولیاء و نامه مشروحی که سال گذشته اینعناوب بوزیر آموزش و پرورش وقت نوشتم کوچکترین قدمی برنداشته و اقدام قانونی بعمل نیاورده است. درحالیکه با قوانین موجود وزارت آموزش و پرورش با بازسی گرفتن مدرسه نور و اداره آن میتواند جانسین آنها شده و در محوطه ۷۹۲ متری مدرسه استقرار یافته و دبستان را طبق نظام آموزشی مدارس دولتی اداره کند. امروز در زمینه فرهنگ، سوادآموزی مفهوم پیش پا افتاده‌ای شده و قالب‌های علمی جدید شکل گرفته است. تنها آموزش آنچنان تغییر مفهوم داده و با دگرگونیهای علمی - با تغییرات حاصل از افکار و عقاید ملت‌ها - با پیدایش صحنه های جدید سیاسی و اجتماعی با ضرورت حاصل از نگرش بسائل ملی و تاریخی - با روانکاوای کودکان - با حذف مددکاری از آنها - با گروه معلمین مشاور - با حذف آموزشهای غیرمفید خانواده - با تقویت آموزشهای مفید دریافتی از خانواده - توانائی و خلاقیت و هدایت این دانشائی و توانائی دز مسیر هدفهای اقتصادی و اجتماعی و سیاسی و صنعتی درآمیخته که مابین این آموزش و مفهوم سوادآموزی تفاوت از زمین تا آسمان است. یک رابطه بین نظم آموزشی و هدف آموزشی بین گرایش جامعه و زیربنای تعلیم و تربیت بین مسیر انتخابی برای وصول به هدف و قدرت و تحمل مسئولیت‌ها دیده میشود. اما در مورد کتابهای درسی در اینجا بدون اینکه وارد محتوای معادله آموزشی شویم می‌بینیم که صورت ساده‌ترین قضیه آموزش بکلی غلط بوده است. بر اثر اهمال و غفلت و ندانم کاری و بی‌برنامگی با یک کمدمی مسخره هزاران هزار از فرزندان کشور بدون کتاب ماندند. چه کسی در این ماجرا سؤال است؟ برای اینکه مجلس شورای ملی ایران دقیقاً در جریان این امرواق شود خلاصه‌ای از گذشته عرض میکنم: از سال ۱۳۴۳ پس از صحنه‌های ناخوش آیند خرید و فروش کتاب در پیاده‌روی کنار مدارس مسئولین اجرایی که مسائل مربوط ب زیربنای جدمعه را سیاه مشق خود کرده‌اند قراردادای با بخش خصوصی منعقد کردند. از آن تاریخ دیگر شرایط ناگوار کتاب‌درسی در بین نبود. کتابها بموقع و خوب و ارزان در اختیار دانش‌آموزان بود. این قرارداد سه‌بار تمدید شد و در شهریور ۳ سال پیش برای ۵ سال دیگر امضاء و مبادله گردید. نکته مهم اینکه در تمام مدت ۱۰ سال دیناری بعد از چاپ سال قبل موجود بود ولی از همین ۴ دوره کتاب ۶ میلیون جلد بکشور فلانده سفارش دادند که

تعدادی سوخت و مقدار زیادی که حداکثر کفاف ۵ سال آینده را میدهد در بازار موجود است و شرط استفاده از آن بوسیله نشدن و عدم تغییر کتابها در ۵ سال آینده است که هیچکدام مقدور نمیشد. فرصت آتش سوزی گمرک جلفا بیهانه‌ای است برای سرپوش گذاشتن بدم مدیریت و کفایت و عدم احساس مسؤولیت.

در حال حاضر بیشترین کمبود کتابهای درسی در شهرها و بخش‌هاست و در خود تهران نیز هنوز بسیاری از مدارس کتاب ندارد و رشته‌های حرفه‌ای و فن و صنعت کتابهای دانشسراهای راعتمانی و مقدماتی مطلقاً چاپ نشده است پس از این ماجراهای دل‌آزار برگشتند دوباره بسراغ بخش خصوصی این بار آنطرف میز فانتجن بخش خصوصی نشسته بودند.

تیراژ دوبار بیشتر شد.

از دریافت ۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰ حق التالیف صرف‌نظر گردید یکصد میلیون ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال وام بدون بهره برای بخش خصوصی تأمین گردید.

۱۰٪ بیهای کتابهای درسی اضافه شد.

من می‌پرسم آیا بخاطر این فساد آموزشی کسی مجازات شد؟ مقام مسئولی مورد تعقیب واقع گشته؟ اصولاً تحقیق شده که چه دست‌هایی و چه سوء نیت‌هایی در کار بوده تا وضع آرام فورم کتابهای درسی ناآرام گردد؟

با این اعمال، آموزش توخالی ما خالی‌تر میشود و تبدیل با آموزشی میشود که نه ایرانی است و نه خارجی.

اگر شاگرد نمیداند محتوای آموزشی چیست اما آن معلم زحمتکش و روشنفکر ایرانی که روزی ۶ ساعت گچ میخورد و احساس مسؤولیت هم دارد اینکه از این نظام کهنه اروپائی بآن نظام متروک میرود و آموزش غیر علمی و غیر واقعی و غیر میهنی را در اندیشه مستعد جوانان پرمی کند.

سؤال آقای علی اصغر مظهری از دولت

ریاست معظم مجلس شورای ملی

همانطور که احتضار دارند جلوگیری از ضایعات و رعایت صرفه‌جویی یکی از اساسی‌ترین مسائلی است که خوشبختانه مورد توجه دولت قرار گرفته است.

متأسفانه خبری که در یکی از جراید انتشار یافت و بریده‌آن بضمیمه تقدیم میشود حکایت از آن دارد که ۳۰۰ تن پیاز بعلت بی توجهی و سهل‌انگاری در دامغان بوسیده است.

تقاضا دارد مقرر فرمایند نماینده دولت در مجلس حضور یافته به این سؤال پاسخ دهند که علت انبار کردن و عدم استفاده از پیازهای مذکور که منجر به نابودی آن شده چه بوده و مسئول این سهل‌انگاری‌ها کیست و چه اقدامی برای تنبیه مسئول امر و پیشگیری از تکرار این قبیل امور شده است.

با احترام - علی اصغر مظهری

سؤال آقای دکتر داریوش شیروانی از وزارت بهداشت و بهزیستی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است به جناب آقای وزیر بهداشت و بهزیستی ابلاغ فرمائید تا در مجلس شورای ملی حضور یافته و بسئالات زیر پاسخ دهند:

۱- در چند ماه گذشته مطالبی در مطبوعات بنام آقای وزیر بهداشت و بهزیستی درج گردیده است که حاکی از بی‌حرمتی و اتهاماتی ناروا به پزشکان و خدمتگزاران بهداشت و درمان بوده است و از این طریق اذهان عمومی مشوب و علاقه و میل بخدمتگذاری در جامعه پزشکی متزلزل گردیده است و چنین رفتاری از طرف وزارت بهداشت و بهزیستی سبب بی‌اعتقادی بین بیمار و پزشک و در نتیجه یک نوع مبارزه علیه تندرستی جسمانی و روانی قاطبه ملت ایران گردیده است.

پزشکان و کادر درمانی و بهداشتی مملکت خدمتگزاران صدیق و واقعی شاهنشاه و ملت ایرانند. اگر به اعتقاد آقای وزیر بهداشت و بهزیستی پزشکانی سهل‌انگار و خلافکار وجود دارند لطفاً پاسخ دهند که در مورد آنان وزارت بهداشت چگونه رفتار نموده است و در ضمن درباره مطالب درج شده در جراید توضیح دهند تا مردم ایران نسبت به کادر پزشکی خدمتگذار جامعه آگاهی بیشتری حاصل نمایند.

۲- طبق فرمانهای رهبر ملت و شاهنشاه بزرگ ایران در دوران انقلاب برخورداری از تندرستی حق مسلم هر فرد ایرانی است. آقای وزیر بهداشت و بهزیستی پاسخ دهند بودجه بهداشتی و درمانی مملکت که اکنون مصرف میشود آیا عدالت و برخورداری از امکانات را در کلیه سطوح جامعه ایرانی تأمین نموده است؟ و در چند سال اخیر چند درصد از امکانات مملکتی در اختیار مردم نیازمند به بهداشت و درمان در دورترین نقاط کشور قرار گرفته است و چه میزان از آن به یک اقلیت مرفه اختصاص داده شده است؟

۳- جزئیات اجرای شبکه تندرستی که میبایستی مرتبط و بانظام پیش‌بینی شده پیاده شود چگونه و در چه مرحله از اجراء است؟ یعنی ارتباط بیمار با پزشک و واحد‌های درمانی و برخورداری از خدمات درمانی با کدام سیستم مرتبط عملی میگردد؟ و اگر چنین نیست برخورداری بدون نظم و آزدانه مردم بیمار از امکانات بیمه‌ای تا چه میزان ایجاد ضایعه میکند.

۴- اکثر پزشکان در پایتخت و شهرهای بزرگ اشتغال دارند. تا بحال چه تدبیری اتخاذ نموده‌اند تا این تعداد کمتر شوند.

۵- در سیاست درمانی که وزارت بهداشت و بهزیستی اجرا مینماید آیا نقش پزشک ایرانی درمان‌فروشی است یا درمان‌گری؟

۶- در مورد سیاست جمعیتی جامع وزارت بهداشت و بهزیستی تا بحال چه کرده است؟ و نتایج آن در شهر و روستا چه بوده است و چه تحقیقاتی در این مورد انجام پذیرفته است.

با احترام: دکتر داریوش شیروانی

۸- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده - ختم جلسه.

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۹۸

روز پنجشنبه ۲۹/۲/۶۰

۱- گزارش شور اول تشکیل سازمان تحقیقات زمین شناسی و معدنی کشور. شماره ترتیب چاپ ۶۰۵.

۲- گزارش شور اول خانه انصاف شماره ترتیب چاپ ۶۰۶.

۳- گزارش شور اول اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری شماره ترتیب چاپ ۶۰۷.

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان این جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه بیست و نهم اردیبهشت‌ماه خواهد بود.

(ساعت دوازده جلسه پایان یافت)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی